

Síťování služeb pro děti a jejich rodiny

Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby

Středočeský kraj

ORP Mnichovo Hradiště

Lokální síťařka: Mgr. Michaela Lajnerová

zpracováno k: 11/2018

Klíčová aktivita 1 – Podpora a rozvoj služeb v oblasti SPOD

Podaktivita 1.1: Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Projekt Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Obsah

Úvodní slovo	2
O projektu <i>Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí</i>	3
Síťování v ORP	5
Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory	10
Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností	12
Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP	15
Modely spolupráce aktérů sítě	25
Spolupráce aktérů sítě v ORP	27
Doporučení pro rozvoj sítě v ORP	30
Závěrem	32
Použité zdroje	33
Potřebujete více informací?	33
Příloha – popis rolí aktérů sítě	34

„... pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než pokud je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby – koordinátora.“

Úvodní slovo

Vážené kolegyně a kolegové,

analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby je souhrnným výstupem dlouhodobého procesu síťování služeb na území obcí s rozšířenou působností. Podpora síťování je součástí projektu Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí, který je od roku 2016 realizován Ministerstvem práce a sociálních věcí.¹

Tento materiál je určen všem aktérům místních sítí služeb pro děti a jejich rodiny, a to nejen sociálním pracovníkům, ale také např. zástupcům samosprávy, učitelům, psychologům, zástupcům policie a dalším. Jedná se o ucelený dokument souhrnně popisující místní síť služeb pro děti a jejich rodiny na daném území včetně doporučení pro její optimalizaci a rozvoj tak, aby reagovala na potřeby dětí a rodin.

Proč je důležité síťovat

*Síťování služeb vnímáme jako **nástroj zvýšení efektivity cílené práce s klientem – dítětem a jeho rodinou**. Vychází z předpokladu, že pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než když je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby koordinátora (v tomto projektu se jednalo o **lokální a krajské síťáře a síťáře**).*

Síťování služeb je dynamický a nikdy nekončící proces směřující k naplnění potřeb dětí a rodin žijících v dané lokalitě. Aby bylo síťování co nejúčelnější a šité na míru lokalitě, je třeba nejprve zmapovat stávající síť – tedy místní aktéry a jejich potřeby směrem k fungování sítě a to, jakým způsobem spolupracují. Proto lokální síťáři (na úrovni obcí s rozšířenou působností – ORP) a krajské síťáři (na úrovni krajů) důkladně mapovali terén a na základě zjištění pracovali společně s aktéry na tématech, která se ukázala jako významná pro rozvoj sítě, místní spolupráce apod. Shrnutí činnosti lokálního síťáře ve vaší lokalitě naleznete níže.

*V návrhové části dokumentu najdete definici **optimální sítě služeb**, kterou jsme zpracovali v souladu se základními principy transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, vyplývající z Národní strategie ochrany práv dětí. Jedná se zejména o „návrat k dítěti“ – dítě v centru, sladění cílů práce s dítětem a rodinou, respekt k dítěti, zapojení dítěte a jeho rodiny do řešení situace a další. Optimální síť je tedy teoretickým schématem, jehož optikou je možné místní síť nahlédnout.*

***Místní síť služeb a návrh její optimální podoby** pro území obcí s rozšířenou působností zapojených do projektu je shrnujícím výstupem práce síťářů a síťárek na základě zmapovaných potřeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o zjištěný obraz sítě, používáme pro ni dále označení **reálná síť**. **Reálná síť služeb v lokalitě** byla porovnávána se vzorovou, optimální sítí služeb. Je přitom zřejmé, že v každé lokalitě je síť služeb jiná, a to vzhledem k odlišným potřebám dětí a rodin, a je ovlivněna vnějšími podmínkami v lokalitě (např. personální a finanční kapacity aktérů). Všechny sítě služeb by však měly naplňovat principy transformace a **odrážet v první řadě potřeby dětí a rodin**.*

Bez vás by to nešlo

*To vše by se neobešlo bez samotného **procesu síťování**, tedy propojování místních aktérů sítě napříč rezorty, které vnímáme jako alfu a omegu spolupráce. Děkujeme proto všem místním aktérům sítě služeb za ochotu k setkávání se, zájem o spolupráci, podněty a společnou činnost na lepším fungování sítě podpory pro děti a jejich rodiny.*

*Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová a realizační tým aktivity síťování
oddělení transformace služeb pro rodiny a děti
Ministerstvo práce a sociálních věcí*

¹ Číslo projektu CZ.3.2.63/0.0/0.0/15_017/0001687.

O projektu *Systemový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí*

Termín realizace: 1. 1. 2016 až 30. 6. 2019, ve **12** zapojených krajích.

Projekt se zaměřuje na posílení mezirezortní a multidisciplinární **spolupráce v oblasti péče o ohrožené děti a jejich rodiny**. Cíli projektu jsou podpora orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) a dalších klíčových aktérů v oblasti síťování služeb pro ohrožené děti a rodiny; vytváření, podpora a rozvoj sítí služeb na lokální, krajské a celostátní úrovni; podpora nástrojů vedoucích k nastavení, zjišťování a rozvoji kvality systému sociálně-právní ochrany, nastavení modulů celoživotního vzdělávání pracovníků OSPOD a podpora a rozvoj náhradní rodinné péče (dále jen NRP). **A proč?** Aby se nadále snižoval počet dětí, které musejí svoji rodinu opustit, a aby pro děti, jež se dostávají do systému náhradní rodinné péče, byla zajištěna co nejkvalitnější individuální péče. Více najdete na <http://www.pravonadetstvi.cz>.

Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Síťování služeb pro děti a rodiny je nejrozsáhlejší aktivitou projektu, je realizováno v 11 krajích a celkem ve 124 obcích s rozšířenou působností.

Východiska síťování

Síťování představuje „**návrat k rodině a dítěti**“, snahu podpořit vybudování pevné podpůrné sítě v bezprostřední blízkosti rodin, a to s maximálním využitím všech dostupných zdrojů. Síťování je proto spíše prací s lidmi než „vědeckým přístupem“ a dosavadní výsledky ukazují, že právě osobní kontakt síťáře s aktéry tvoří základ úspěšného rozvoje sítě podpory. Na druhou stranu síťář je kromě samotného propojování lidí také nositelem důležitých principů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, přispívá k jejich lepšímu porozumění a zvnitřnění na úrovni lokality, a tím i k žádoucímu směřování práce s rodinami a dětmi. Síťování služeb je ze své podstaty transformací služeb na místní úrovni.

Vymezení služeb pro děti a rodiny

Z hlediska tohoto projektu jsou služby pro děti a rodiny nahlíženy optikou potřeby – jedná se o všechny děti a rodiny, které potřebují nějakou formu podpory, ať už v rovině prevence (mohou být ohrožené) nebo v rovině

intervence (již jsou ohroženy). Nejedná se tedy o služby rodinné politiky, zároveň ale ani o striktní vymezení dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen SPOD). Služby jsou zároveň vnímány zásadně nadrezortně, bez ohledu na právní formu či míru formálního ukotvení. Vymezením služeb jde především o zmapování všech dostupných zdrojů podpory na místní úrovni.

Cíle síťování služeb pro děti a rodiny

Zmapování aktérů v lokalitě: v maximálním možném rozsahu jsou zmapováni aktéři v lokalitě a jejich potřeby směrem k fungování sítě ve prospěch dětí a rodin, samotný výčet může být vůbec prvním popisem služeb pro děti a rodiny z nadrezortního hlediska a přispívá ke zvědomění rolí jednotlivých aktérů.

Zvědomění rolí jednotlivých aktérů: každý z aktérů si uvědomuje svou (i dílčí) roli v síti služeb pro děti a rodiny, tj. zná své kompetence a úkoly dané jednak zákony, jednak specifickými podmínkami v lokalitě, ale uvědomuje si také význam spolupráce s dalšími aktéry. Aktéři tak přesně znají svou vlastní roli a zároveň rozumí rolím ostatních aktérů.

Propojení aktérů v lokalitě: aktéři spolu komunikují ve smyslu případové práce, tj. ve smyslu potřeb dětí a rodin, s ohledem na zákonnou mlčenlivost a s ohledem na integritu dětí a rodin, s důrazem na působení v rovině prevence.

Implementace základních principů transformace do síťování, a tedy i činnosti jednotlivých aktérů: síťování lze vnímat jako aktivizaci terénu, která by se měla odvíjet od **základních principů transformace:**

- participace dítěte, respekt k dítěti
- potřeba vývoje, otevřené budoucnosti, perspektivy
- zdravé prostředí
- jistota, stabilita, bezpečí
- zapojení celé rodiny.

Co je síť služeb pro děti a jejich rodiny?

Síť služeb pro děti a jejich rodiny (dále jen síť) je soubor institucí, organizací a dalších subjektů, které na určitém geograficky vymezeném území (obec, město, obec s rozšířenou působností – dále jen ORP, region, kraj) svou činností ovlivňují situaci ohrožených dětí a rodin, ať už formálně na základě pravomoci vyplývající z legislativy, nebo neformálně, svým společenským posláním. **Základním principem fungování sítě je partnerství, mezioborová spolupráce a případné překonávání bariér, které spolupráci brání.**

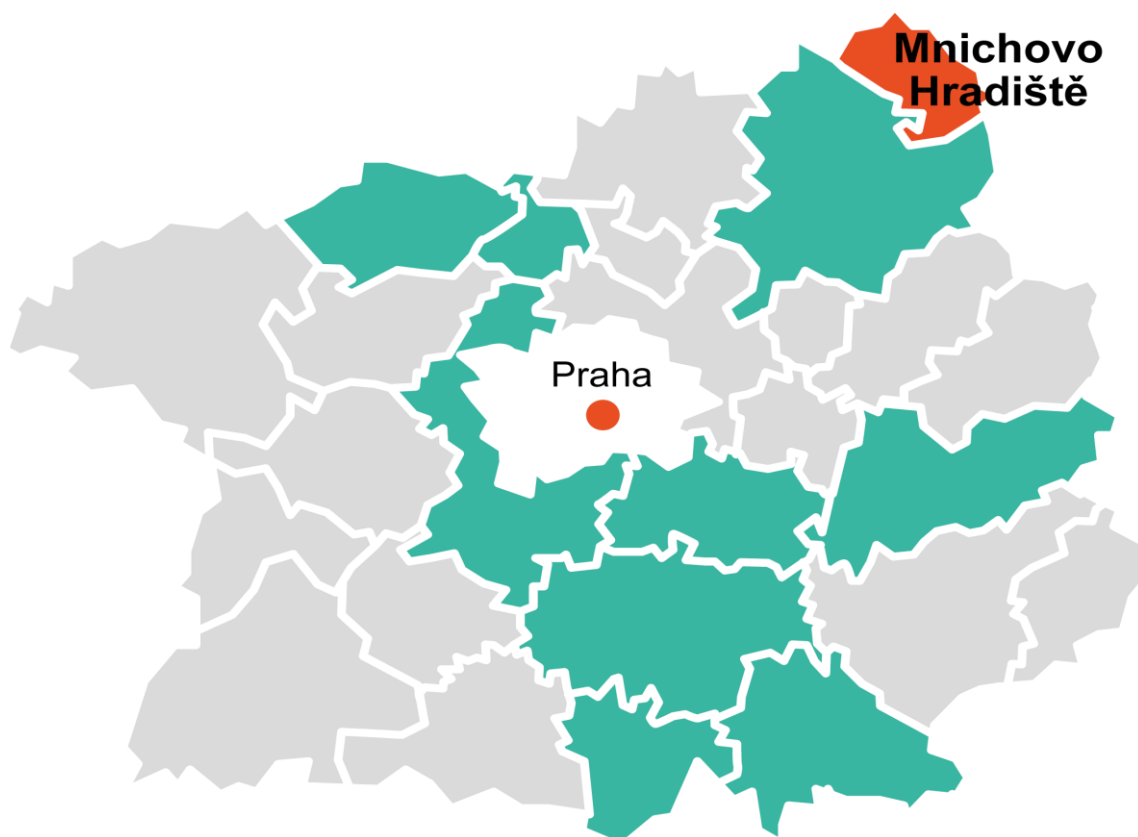
Kdo jsou aktéři sítě?

Aktéři sítě jsou subjekty v síti se vzájemně provázanými vztahy, založenými na spolupráci a sdílené či dílčí odpovědnosti. Jde o instituce poskytující služby dětem a rodinám (registrované sociální služby i neregistrované návazné služby), orgány samosprávy (městské a obecní úřady, zejména agenda odboru sociálních věcí, konkrétně oddělení sociálně-právní ochrany dětí, dále sociální a terénní pracovníci), školy, poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče), lékaře, soudce, městskou policii, Policii České republiky a další.

Kdo je síťář?

Síťář je nezávislý aktér sítě pomoci ohroženým dětem a jejich rodinám. Jeho cílem je udržitelně propojit aktéry sítě, aby navzájem znali své možnosti a potřeby a mohli efektivně spolupracovat při řešení situací ohrožených dětí a rodin. Ve svém konání vychází z principů deinstitucionalizace a ze zmapovaných potřeb aktérů a jejich klientů směrem k fungování sítě jako celku. Vytváří prostor pro jejich spolupráci napříč rezorty.

Síťování v ORP Mnichovo Hradiště

Stručný popis lokality

SO ORP Mnichovo Hradiště se nachází v severní části Středočeského kraje. Hraničí s kraji Libereckým a Královéhradeckým. V rámci Středočeského kraje sousedí pouze s ORP Mladá Boleslav, se kterou dříve ORP Mnichovo Hradiště tvořila jeden okres. ORP Mnichovo Hradiště je svou rozlohou pátou nejmenší v kraji (**213 km²**) a druhou z hlediska nejnižšího počtu obyvatel. K 1. 1. 2016 žilo na území ORP Mnichovo Hradiště celkem **17 100 obyvatel**, z toho polovina v Mnichově Hradišti. K uvedenému datu byla hustota osídlení v ORP **80 osob/km²**. Obvod tvoří celkem **22 obcí**. (Regionální informační servis, 2016) Pouze Mnichovo Hradiště má statut města a sídlí v něm pověřený obecní úřad.

SO ORP Mnichovo Hradiště je mezi všemi správními obvody, které jej obklopují, nejmenší z hlediska rozlohy, počtu obyvatel i počtu obcí. Podobně je tomu i s občanskou vybaveností. Nejen proto má v případě ORP Mnichovo Hradiště klíčovou roli jeho bezprostřední napojení na ORP Mladá Boleslav, včetně snadného dopravního spojení s tímto regionem, a samotné město Mladá Boleslav, které je centrem průmyslu, obchodu, a ve kterém je rovněž soustředěno více zdravotnických zařízení, vzdělávacích institucí, sociálních služeb a podobně.

Ekonomická základna ORP Mnichovo Hradiště je založena na průmyslu. Rovněž socio-ekonomickou strukturu regionu ovlivňuje jeho napojení na sousední mladoboleslavský obvod s rozvinutým automobilovým průmyslem. Vedle toho obvod svou částí spadá do turisticky atraktivního regionu Českého ráje a řada ekonomických subjektů zde proto působí také v oblasti ubytování a stravování.

Síť služeb pro děti a rodiny

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí Městského úřadu v Mnichově Hradišti aktuálně tvoří tým 3 sociálních pracovníků.

Na území ORP Mnichovo Hradiště nepůsobí žádní poskytovatelé sociálních služeb pro cílovou skupinu rodin s dětmi se sídlem přímo v této lokalitě, ale působí zde poskytovatelé, kteří sídlí v okolních regionech, a svou působností přesahují vyšší územní celky, především poskytovatelé z Mladé Boleslavi, Středočeského či Libereckého kraje, případně hlavního města Prahy. Pro cílovou skupinu rodin s dětmi takto do regionu externě dojíždí organizace:

- **LUMA MB, z.s.** poskytující sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, službu intervenčního centra, odborné sociální poradenství, telefonickou krizovou pomoc, terénní program, potravinovou a materiální pomoc, pomoc obětem trestné činnosti a nově také pomoc rodinám uvězněných z okresu Mladá Boleslav.
- **Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s.**, poskytující sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénní program.
- **Semiramis, z.ú. – Centrum terénních programů Středočeského kraje** poskytující terénní formou sociální a adiktologické služby pro uživatele drog a jejich blízké.
- **Lexus, z.ú. - Ambulantní centrum Mladá Boleslav** poskytující poradenství pro děti s rizikovým chováním v evidenci OSPOD Mnichovo Hradiště a dále odborné sociální poradenství klientům ohroženým důsledky užívání nelegálních drog, alkoholu a patologického hráčství.
- **Společnost pro ranou péči, z.s.** poskytující ranou péči rodinám s dětmi se zrakovým nebo s kombinovaným postižením a s opožděným nebo ohroženým vývojem.
- **Raná péče Diakonie, Diakonie ČCE** poskytující ranou péči rodinám s dětmi s mentálním, pohybovým a kombinovaným postižením a s opožděným nebo ohroženým vývojem.
- **Respondeo, z.s.** v ORP v letošním roce začal poskytovat službu sanace rodinám v péči OSPOD, a to v rámci projektu „Pomoc rodinám s dětmi“.
- Z ORP Turnov do Mnichova Hradiště dojíždějí pracovníci **Centra pro rodinu Náruč, z.ú.**, kteří rodinám s dětmi v péči OSPOD poskytují psychologické a sociálně právní poradenství v rámci projektu „Dáváme rodinám šanci“ a dále také facilitaci případových konferencí, přípravu a organizování asistovaných kontaktů rodičů s dětmi. V rámci projektu „Přijďte mezi nás“, potom mohou rodinám s dětmi z Mnichova Hradiště zprostředkovat řadu dalších odborných služeb (například speciálně pedagogické poradenství, finanční poradenství, poradenství pro ranou péči, aj.). Uvedená organizace v Mnichově Hradišti nabízí také řadu aktivit pro rodiče a děti v rámci Rodinného centra.

V ORP Mnichovo Hradiště zajišťuje základní vzdělávání dětí celkem **8 základních škol a 1 základní škola speciální**. Přímou ve městě Mnichovo Hradiště jsou 2 velké základní školy a 1 speciální škola a toto spektrum zde doplňuje **osmileté gymnázium a základní umělecká škola**. Mimo město Mnichovo Hradiště existuje dalších 5 škol, z nichž pouze 1 škola v Kněžmostu je plně organizovanou školou s devíti postupnými ročníky, ostatní školy jsou malotřídky. V neposlední řadě nabízí v obci Loukovec výuku tříletých oborů opravářské práce, automechanik, opravář zemědělských strojů, instalatér a strojní mechanik SOU Hubálov. V ORP je celkem **11 standardních mateřských škol**.

Programy primární prevence ve školách v regionu zajišťují především **Centrum primární prevence Středočeského kraje (Semiramis, z.ú.) a Slánka, z.s.**

V ORP Mnichovo Hradiště působí **2 praktičtí lékaři pro děti a dorost**. Jejich ordinace jsou soustředěny pouze ve městě Mnichovo Hradiště, obyvatelé ostatních obcí tedy musí za dětskými lékaři dojíždět. Rovněž většina důležitých ambulancí **lékařů – specialistů** v ORP je koncentrována do města Mnichovo Hradiště (Poliklinika Mnichovo Hradiště). Nejbližší nemocnicí je **Oblastní nemocnice Mladá Boleslav a.s.**, která poskytuje poměrně komplexní spektrum zdravotní a lékařské péče, případně dále **Krajská nemocnice Liberec, a.s.**, nebo **Oblastní nemocnice Jičín, a.s.** V ORP není dostupná **psychiatrická péče pro děti**. Rodiny s dětmi za touto odbornou péčí dojíždí do okolních regionů (Liberce, Turnova, Mladé Boleslavi, Jičína). Rodiny s dětmi za hranicemi ORP často vyhledávají také **odbornou psychologickou pomoc**.

ORP Mnichovo Hradiště spadá do působnosti **Okresního soudu v Mladé Boleslavi**. Tomuto soudu je místně příslušné také **Středisko Probační a mediační služby v Mladé Boleslavi**. Aktuálně Okresní soud v Mladé Boleslavi otevírá diskuzi směřující k zavedení principů Cochemské praxe do opatrovnického řízení.

Významnými aktéry v síti služeb pro rodiny s dětmi jsou také **státní a městská policie**.

V ORP působí **Místní akční skupina Český ráj a Střední Pojizeří, o.p.s.** a **Místní akční plán Mnichovohradištsko II.**

Průběh mapování potřeb a síťování

Síťování bylo v lokalitě zahájeno v září 2017 a nadále zde probíhá. Hlavní mapování potřeb aktérů sítě služeb probíhalo od září 2017 do března 2018, síťářka se průběžně setkávala s pracovníky OSPOD a dalšími aktéry sítě služeb pro rodiny s dětmi. Celkově za účelem mapování bylo uskutečněno (k termínu vyhotovení dokumentu) přibližně 40 osobních setkání s aktéry sítě.

Nejčastěji zmiňované potřeby:

- **Potřeba dostupné kapacity pedagogicko-psychologické poradny** – tato potřeba vzešla především z rozhovorů se zástupci z oblasti školství a pracovníky OSPOD.
- **Potřeba větší kapacity a nabídky v oblasti pedopsychiatrické péče** – tato potřeba, kterou jako významnou vnímá většina aktérů v ORP, a to i v rámci bývalého okresu Mladá Boleslav, odráží stávající nedostatek psychiatrů s potřebnou erudicí pro práci s dětmi v celé ČR.
- **Potřeba větší kapacity a nabídky v oblasti psychologické péče pro děti a jejich rodiny** – ze strany pracovníků OSPOD a zástupců z oblasti školství byla reflektována potřeba místně a finančně dostupné psychologické péče pro děti, případně celé jejich rodinné systémy. Tématem pracovníků OSPOD byla také časová dostupnost této služby zejména pro děti v akutních krizových stavech. Z uskutečněných rozhovorů vyplývá, že specifickou pozornost si v tomto směru zaslouží narůstající rozvodová problematika, s níž přirozeně souvisí i potřeba odborné pomoci rodičům v konfliktu a jejich dětem.
- **Potřeba organizovaného volného času pro děti a mládež s rizikovým chováním** – byla reflektována především pracovníky OSPOD, zástupci škol, zaznívala také mezi poskytovateli sociálních služeb a směřovala především k dětem, které tráví svůj volný čas „neorganizovaným“ nebo rizikovým způsobem.
- **Potřeba dostupné logopedické péče** – téma vzešlo z rozhovorů s pracovníky OSPOD a zástupci škol.
- **Potřeba informovanosti a mezioblastní spolupráce v síti** – potřebu získávat aktivně informace o službách zaměřených na práci s dětmi a jejich rodinami nejvíce reflektovali aktéři z oblasti školství. Ke zlepšení informovanosti o službách pro naši cílovou skupinu klientů by dle některých aktérů přispěl také aktuální adresář těchto služeb.
- **Potřeba resocializační a terapeutické péče pro děti s poruchami chování** - pracovníky OSPOD a někteří aktéři z oblasti školství negativně hodnotí absenci místně dostupné odborné speciálně pedagogické (etopedické) a psychologické péče pro děti s poruchami chování poskytované v ambulantní formě.
- **Potřeba podpory rodin v situacích souvisejících se ztrátou bydlení** - tato potřeba byla nejvýznamněji reflektována pracovníky OSPOD. V ORP Mnichovo Hradiště není žádné azylové zařízení pro osamělé rodiče s dětmi, případně pro celé rodiny s dětmi (krizové bydlení). V oblasti sociálního bydlení vnímají jako stejně významnou také potřebu větší kapacity sociálních a dostupných obecních bytů.
- **Potřeba větší kapacity služeb podporujících rodiny s dětmi** – především ze strany pracovníků OSPOD byla reflektována potřeba posílit kapacitu terénní formy sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi nebo sanace rodiny.
- **Potřeba služeb pro specifické cílové skupiny klientů** – jedná se například o službu podporující integraci cizinců, službu pro matky uživatelky návykových látek nebo o specifickou službu zaměřenou na práci s pachateli domácího násilí.

Na základě těchto zjištění se lokální síťářka ve své činnosti zaměřovala na tato téma:

- Spolupráce sítě služeb pro děti a jejich rodiny v problémových situacích v ORP Mnichovo Hradiště
- Komplexní síť služeb pro děti a jejich rodiny v problémových situacích v ORP Mnichovo Hradiště

Shrnutí ze síťování

V rámci mapování potřeb u týmu OSPOD a návazných sociálních služeb pracujících s ohroženou rodinou na území zaznívaly nejčastější potřeby:

Spolupráce sítě služeb pro děti a jejich rodiny v problémových situacích v ORP Mnichovo Hradiště

Z rozhovorů v rámci mapování potřeb aktérů z oblasti školství vyplynulo, že řada zástupců škol se poměrně dobře orientuje v oblasti potřebné spolupráce s pracovníky OSPOD, tedy v oblasti zákonem dané spolupráce v případech již ohrožených dětí. Na druhé straně řada aktérů reflektovala mnohem slabší orientaci v oblasti nabídky služeb zaměřených na včasné řešení problémů rodin s dětmi a prevenci ohrožení dítěte. Někteří aktéři by uvítali možnost získat tyto informace pasivně, například prostřednictvím aktualizovaného adresáře poskytovatelů sociálních služeb, většina zástupců škol by ovšem upřednostnila možnost poznat aktéry podpůrné sítě služeb pro rodiny s dětmi osobně. S ohledem na tuto potřebu, podpořit optimální fungování sítě zvýšením informovanosti aktérů z oblasti školství o zdrojích pomoci a podpory pro děti a jejich rodiny v ORP, bylo zorganizováno společné setkání zástupců škol s poskytovateli sociálních služeb, kteří zde působí.

Setkání zástupců školních poradenských pracovišť základních a středních škol s poskytovateli sociálních služeb proběhlo dne 4. 6. 2018 v prostorách Gymnázia Mnichovo Hradiště. Zástupcům škol se představilo 9 poskytovatelů sociálních služeb, celkem bylo prezentováno přes 20 služeb, které uvedení poskytovatelé cílové skupině rodin s dětmi v ORP Mnichovo Hradiště nabízejí. Zúčastnění zástupci škol setkání v rámci zpětných vazeb označili jako informačně přínosné a do budoucna vnímají význam takovýchto setkání v intervalu 1x za 1 rok (nejčastější zpětná vazba), aby měli přehled o možnostech pomoci a podpory pro rodiny s dětmi a aktuálním dění na poli sociálních služeb.

Diskuze, která proběhla v rámci uvedeného setkání, přinesla nové téma. Možnosti škol včas nabízet pomoc dětem a rodinám v problémových situacích, a tím přispívat k prevenci ohrožení dítěte, totiž dle zpětných vazeb pedagogů často naráží na problém spolupráce s jejich rodiči. V praxi se často nedaří získat pro spolupráci právě rodiče dětí, které zástupci škol vnímají jako ohrožené nebo potenciálně ohrožené, díky čemuž je málo pravděpodobné, že škola se sebelepší znalostí podpůrné sítě dokáže nabídnout vhodnou odbornou pomoc. Je tedy otázkou, jakými konkrétními způsoby lze spolupráci škola – rodič více podpořit. V rámci následujícího setkání se školami by proto lokální síťářka ráda následovala tuto problematiku a přinesla zástupcům škol informace a podněty, které by mohly přispět ke zlepšení jejich komunikace a spolupráce s nemotivovanými rodiči.

Aktuálně je připravována „Prezentace spolupráce v síti služeb pro rodiny s dětmi“ s aktivními odkazy na konkrétní možnosti psychosociální pomoci na Mnichovohradištsku, s cílem podpořit informovanost i spolupráci v síti služeb pro rodiny s dětmi v ORP.

Další skupinou aktérů, jejichž spolupráce v síti služeb pro rodiny s dětmi bude do doby skončení projektu síťování podporována, jsou zástupci obcí v okolí města Mnichovo Hradiště. Především z rozhovorů s pracovníky OSPOD vyplývá, že dosavadní participace obcí v oblasti včasné pomoci potřebným rodinám s dětmi a prevence ohrožení dítěte, ale také v oblasti spolupráce v případech již ohrožených dětí, není příliš výrazná.

Komplexní síť služeb pro děti a jejich rodiny v problémových situacích v ORP Mnichovo Hradiště

Z mapování potřeb pracovníků OSPOD a některých aktérů z oblasti školství vzešla potřeba dostupné terapeutické a resocializační péče pro děti s poruchami chování. Obecně aktéři na území celého bývalého okresu Mladá Boleslav negativně hodnotili nedostupnost služby ambulantního střediska výchovné péče. Stávající praxi, kdy jsou rodiny s dětmi s poruchami chování směřovány do SVP za hranicemi ORP, vnímají jako neefektivní, jelikož řada rodin tuto pomoc nakonec z mnoha důvodů, především finančních a časových, nevyhledá a problémy těchto dětí zůstávají neřešené. Z informací MŠMT vyplývá, že systémové řešení absence ambulantních SVP v rámci jednotlivých okresů v ČR v blízké době není reálné. Proto se lokální síťářka nyní zabývá hledáním alternativního řešení. Aktuálně je diskutována možnost vytvoření odborného týmu (etoped, psycholog, sociální pracovník), který by s dětmi s poruchami chování v ORP Mladá Boleslav a ORP Mnichovo Hradiště pracoval v rámci sociální služby. Byli osloveni aktéři sítě služeb pro rodiny s dětmi působící na území bývalého okresu Mladá Boleslav, kteří by se

problematikou v rámci svých služeb v budoucnu případně chtěli zabývat. Pracovní setkání k tomuto tématu proběhne v měsíci listopadu.

Dalším tématem, které se v rámci mapování ukázalo jako významné, je téma místně dostupné bezplatné psychologické péče pro ohrožené a potenciálně ohrožené děti a jejich rodiny potřebující dlouhodobější terapii. Stávající síť v ORP Mnichovo Hradiště má v této oblasti omezené možnosti. Dle mapování, je tato péče nejvíce potřebná především pro děti a rodiny ohrožené rozpadem nebo již rozpadlé. V současné době je téma podrobněji mapováno a současně se hledají aktéři s potenciálem a zájmem rozšířit své služby tak, aby byly dostupnější pro rodiny s dětmi z Mnichova Hradiště a okolí.

Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory

Níže uvedený popis odpovídá horizontální úrovni sítě služeb, tedy jednotlivým potřebám dětí, a vertikální úrovni sítě, tedy jednotlivým úrovním podpory dítěte (podrobně viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb). Potřeby dětí byly odvozeny ze strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny dle zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD.

Potřeby dítěte

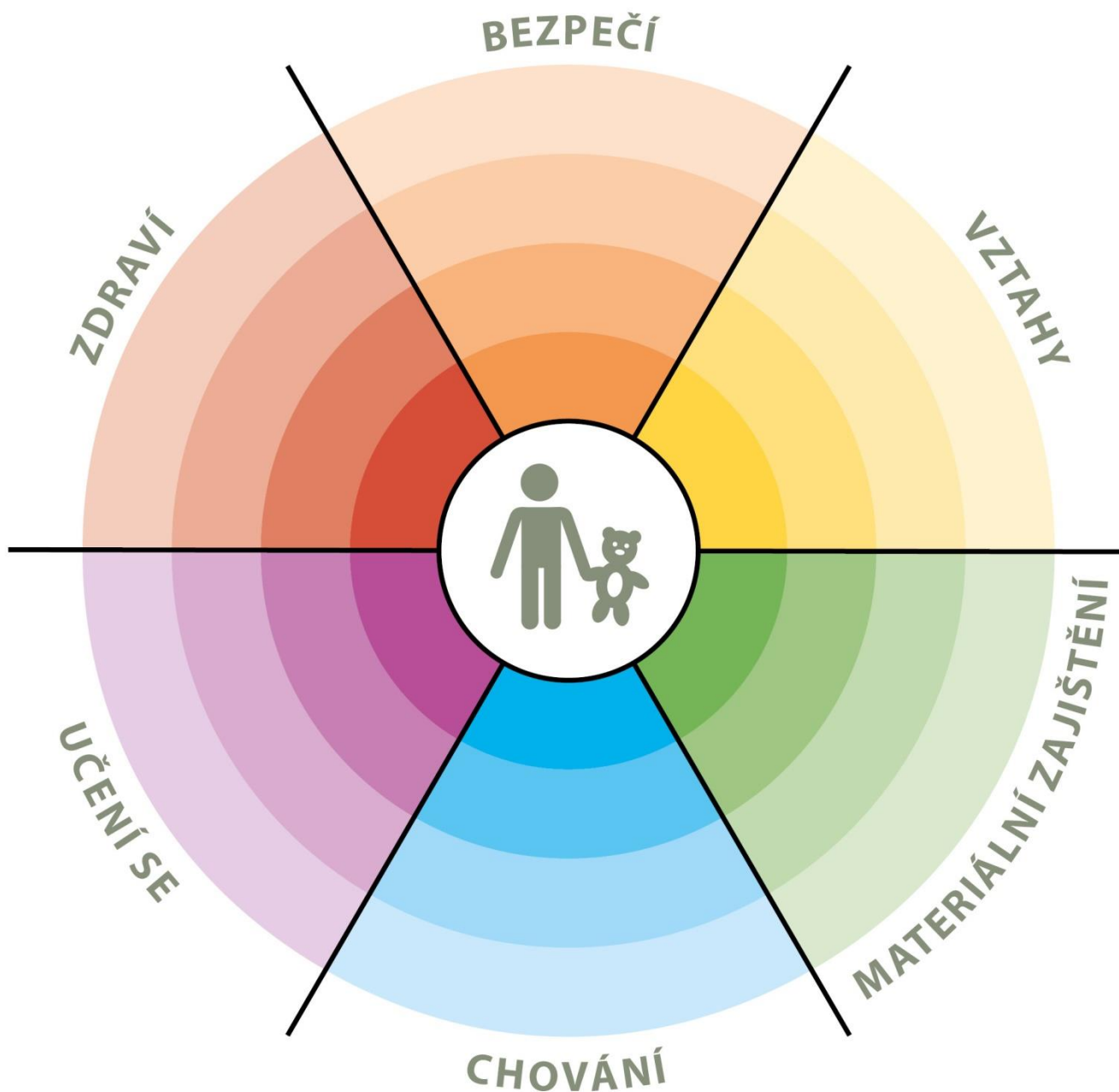
- **Vztahy:** potřeba rozumět vztahům k blízkým osobám, potřeba stabilních a bezpečných vazeb, vrstevnických vztahů, pozitivního vztahu k sobě samému apod.
- **Bezpečí:** potřeba bezpečného prostředí (prostředí rodiny i komunity), subjektivního pocitu bezpečí, životní stability, srozumitelnosti okolního světa, rozvoje kompetencí k rozpoznání nebezpečí apod.
- **Zdraví:** potřeba celkové duševní a tělesné pohody, dobrá péče o zdravotní stav dítěte, vztah k vlastnímu zdraví, podmínky pro zdravý vývoj apod.
- **Učení se:** potřeba poznávání okolního světa, porozumění událostem, nabývání zkušeností, motivace k učení a poznávání, rozvoj zvědavosti a sebepoznání apod.
- **Chování:** potřeba poznávat hranice, učit se normám, rozumět vlastnímu chování, mít respekt k ostatním apod.
- **Materiální zajištění:** potřeba zajištění základních životních potřeb tak, aby byl umožněn zdravý vývoj dítěte, přiměřená výživa, odpovídající vybavení včetně školních nebo zdravotních pomůcek apod.

Aktéři podpory dítěte a rodiny

- **Aktéři přímé podpory dítěte:** služby a další podpůrné aktivity směřující přímo k dítěti na bázi individuálního přístupu, zároveň jde o služby umožňující přímý přístup dítěte (dítě samo se může na poskytovatele služby obrátit), zaměření na dítě je odvozeno z Úmluvy o právech dítěte a zákona o SPOD, které připouštějí možnost ochrany dítěte v situacích, kdy dojde k narušení vztahu mezi dítětem a rodičem.
- **Aktéři přímé podpory rodiny:** služby a další podpůrné aktivity směřující k podpoře rodiny tak, aby byla schopna naplnit ochrannou a podpůrnou roli vůči dítěti, tedy služby posilující kompetence rodičů, podpora zahrnuje vždy zároveň dítě i rodiče.
- **Aktéři širší podpory:** jedná se o služby a další podpůrné aktivity, jejichž primárním účelem není poskytování specifické podpory rodinám a dětem, rodiny a děti spadají do cílové skupiny poskytovatelů těchto služeb, přitom je podstatné, zda si aktéři jsou své role vědomi a naplňují ji.
- **Podpora v rámci komunity:** komunita je pojímána jako významný zdroj podpory. Zdroje obce a lokality je důležité popsat a provázat s potřebami rodin a dětí, komunitní zdroje jsou považovány za rozsáhlý, ale doposud málo využitý potenciál podpory dětí a rodin.

Obrázek č. 1

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

Úrovně podpory:

- aktéři přímé podpory dítěte
- aktéři přímé podpory rodiny
- aktéři širší podpory
- podpora v rámci komunity

Optimální a reálná síť služeb reagující na potřeby dětí (a jejich rodin) na úrovni obcí s rozšířenou působností

Model sítě služeb na území ORP je pro účely projektu definován tak, že se **jedná o výčet aktérů, kteří v dané lokalitě přispívají k naplnění potřeb dětí**, tedy tvoří podpůrnou síť pro rodiny s dětmi s působností na území konkrétního ORP, včetně služeb nadregionálních. **Výčet aktérů je odvozen od otázky:**

„Kdo a jak je schopen naplnit potřeby dětí a rodin žijících v tomto regionu?“

Jak chápeme optimální a reálnou síť služeb?

Optimální síť služeb je modelovou, žádoucí podobou sítě, reálná síť služeb je zjištěným obrazem sítě aktérů v dané lokalitě (regionu). Porovnáním modelu a reálné místní sítě je možné zjistit, jaké služby je třeba v lokalitě dále rozvíjet.

Optimální síť služeb

Model **optimální sítě služeb** je výčtem možných aktérů, kteří jsou relevantní k naplnění jednotlivých potřeb dětí na všech čtyřech úrovních podpory². Model nastiňuje, jak by síť měla vypadat, aby z ní žádná rodina „nevypadla“ a děti v lokalitě mohly žít v bezpečí ve vlastních rodinách. To je cílový stav i z hlediska transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny. Z hlediska samosprávy jde o zajištění kvality života rodin v území, které spravují.

Aktéři přitom nejsou vymezeni svou rezortní příslušností, **ale rozsahem aktivit, které ve prospěch dětí vykonávají nebo by vykonávat mohli**. V praxi jsou aktivity aktérů v mnoha případech nastaveny spíše zvykově³ a nejsou využívány v plném rozsahu, případně nejsou využívány alternativně. Využití kapacit stávajících aktérů v lokalitě v maximálním možném rozsahu je přitom vysoce efektivním způsobem pokrytí potřeb dětí a rodin. Model optimální sítě **není a ani nemůže být vyčerpávajícím výčtem aktérů**. Je to způsobeno jednak odlišnou podobou jednotlivých lokalit a jejich potřeb, jednak širokou škálou služeb pro děti a rodiny. Model optimální sítě služeb má inspirativní (vzorový) charakter. Popis rolí aktérů sítě naleznete v příloze dokumentu.

Model optimální sítě jako inspirace pro tvorbu sítě

Model optimální sítě služeb je **v první řadě inspirací pro to, jakým způsobem je možné uvažovat o potřebách dětí a možnostech jejich naplnění**. Zároveň otevírá širší, někdy netradiční náhled na jednotlivé aktéry a rozsah jejich činnosti.

Reálná síť služeb

Reálná síť služeb na území ORP je výčtem aktérů, kteří skutečně pokrývají potřeby v místě žijících dětí a rodin. Není přitom podstatné, zda je aktér přítomen přímo v lokalitě, nebo je pro děti a rodiny služba dostupná z jiného ORP či kraje.

Reálná síť služeb má **odlišnou podobu v každé lokalitě**, kdy kromě v místě působících aktérů odráží též specifické potřeby dětí a rodin dané především podmínkami lokality.

² Viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb.

³ Činnost aktérů podpůrné sítě pro děti a rodiny je vymezena v první řadě příslušnými zákony, nicméně je žádoucí zamýšlet se nad hranicemi jejich kompetencí – co všechno by každý aktér mohl dělat, včetně rezortních přesahů a aktivního zapojení do případové práce.

Síť služeb v každé lokalitě by měla zahrnovat zejména služby preventivního charakteru, služby vzájemně propojené a navazující a zároveň by měla být dostatečně pružná tak, aby reagovala na měnící se potřeby dětí a rodin.

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby

Analýza reálné sítě služeb zahrnuje přehled aktérů místní sítě – jsou zde zachyceni dostupní aktéři ve všech rolích, v nichž mohou působit, a reagovat tak na potřeby dětí v různých oblastech (vztahy, bezpečí, zdraví, učení se, chování a materiální zajištění) – podrobně viz tabulka č. 1. Reálná síť odráží výstupy mapování provedeného lokálním síťářem a výstupy spolupráce s místními aktéry. Aktéři jsou v tabulce uvedeni typologicky dle subjektu či typu služby. Míra podrobnosti popisu aktérů závisí na velikosti lokality a počtu aktérů.

Kde je prostor pro rozvoj sítě – návrhová část

Reálnou síť služeb zjištěnou v rámci lokality síťáři porovnávali s modelem optimální sítě služeb a s rozsahem potřeb dětí a rodin v lokalitě. Byly tak zjištěny:

- potřeby, které jsou naplněny dostatečně;
- potřeby, které nejsou naplněny vůbec, protože příslušní aktéři nejsou v lokalitě dostupní (nevyplněná, bílá místa v tabulce);
- potřeby, které nejsou naplněny dostatečně z důvodu kapacity, dostupnosti, zacílení služby apod. (aktéři označeni barevně – **oranžovou barvou**); jedná se o oblast dalšího možného rozvoje.

Podrobnější popis a zhodnocení sítě k jednotlivým oblastem potřeb (např. vztahy, bezpečí, zdraví a další) najdete v komentáři k tabulce sítě služeb. Obsahem jsou i doporučení pro rozvoj místní sítě v jednotlivých oblastech.

Jak může být analýza reálné sítě služeb využita?

Analýza bude sloužit představitelům samospráv, poskytovatelům služeb a jejich klientům, donátorům nebo dalším osobám a organizacím, kteří mohou podpořit rozvoj potřebných služeb. Na základě zjištění popsanych analýzou reálné sítě služeb mohou uplatňovat požadavky na další rozvoj sítě (např. v rámci projektových žádostí, komunitních plánů, dotačních programů apod., kdy analýza reálné sítě služeb slouží jako relevantní podklad prokazující podrobné nadrezortní zmapování dostupných služeb).

OPTIMÁLNÍ SÍŤ SLUŽEB PRO DĚTI A JEJICH RODINY

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	<ul style="list-style-type: none"> psycholog, psychiatr svěpomocná skupina nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník metodik primární prevence, školní metodik prevence programy pro třídní kolektivy inkluzivní programy školní psycholog výchovný poradce učitel, vychovatel služby náhradní rodinné péče (např. kontakt s rodinou) sociální pracovník pobytového zařízení sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) krizové centrum orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) 	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference krizová linka pro rodiče mediace SAS NZDM OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky) intervenční centrum poradna pro oběti trestných činů 	<ul style="list-style-type: none"> komunitní centrum komunitní akce zázemi pro setkávání sousedské spolky svěpomocné skupiny
	BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě	<ul style="list-style-type: none"> NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek volnočasové aktivity krizové centrum linka bezpečí škola, školní poradenské pracoviště (SPP) peer program komunitní centrum středisko výchovné péče (SVP) - ambulantní zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) lékař učitel Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS NZDM, terénní pracovník asistent prevence kriminality krizová linka pro rodiče osvěta programy primární prevence rodinné centrum rodinná poradna rodinné konference intervenční centrum rodičovská skupina kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek krizová respitní péče program podpory sousedství OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality sociální pracovník na obci poradna pro oběti trestných činů starosta, samospráva soud specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje integrováný záchranný systém 	<ul style="list-style-type: none"> dny sousedství prevenční akce v obci osvěta bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity
	ZDRAVÍ vyrostat v celkové tělesné a duševní pohodě	<ul style="list-style-type: none"> pediatr, pediatrická sestra pečovatelská služba raná péče školské programy podpory zdraví NZDM, terénní pracovník kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek dětský psychiatr, psycholog školní psycholog dětský terapeut OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SAS raná péče kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek domácí sestra psychiatri, psycholog pro dospělé respitní služba rodinná terapie OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> nemocnice – dětské oddělení pohotovost specialisté – např. dětská chirurgie, ORL, apod. poradna pro závislosti (AT poradna) ozdravná léčebna 	<ul style="list-style-type: none"> prevenční akce na podporu zdraví osvěta dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví (vitaminy, ovoce) nebo zlepšování životního prostředí podpora sportu (zázemi)
	UČENÍ SE rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení	<ul style="list-style-type: none"> škola sociální pedagog, školský sociální pracovník výchovný poradce pracovník primární prevence NZDM, terénní pracovník volnočasové aktivity pedagogicko-psychologická poradna (PPP) SVP lékař podpora školní přípravy (doučování) asistent pedagoga OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> PPP, SVP SAS rodinné centrum (výchova, učení) sociální pedagog, školský sociální pracovník školní psycholog výchovný poradce etoped, psycholog OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> SPP dům dětí a mládeže (DDM) škola (přesah do komunity) SVP 	<ul style="list-style-type: none"> zázemi pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) kulturní akce zahraníční spolupráce dotace obce na pomůcky, dojíždění (do školy)
	CHOVÁNÍ znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním	<ul style="list-style-type: none"> peer program škola (práce s konkrétním dítětem) asistent pedagoga odborná poradenská pomoc (psycholog, etoped, psychiatr) resocializační program SVP pobytová služba (krátkodobá) probační a mediační služba (PMS) OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (poradenská, spolupráce s rodiči) SAS NZDM - rodičovské skupiny SVP (poradenské/ambulantní služby) asistované kontakty a předávání OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> škola (klíma, práce s kolektivy, apod.) volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) cirkve PMS, resocializační program krizový pobyt 	<ul style="list-style-type: none"> sousedské a komunitní akce BESIP
	MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí	<ul style="list-style-type: none"> rodinné centrum krizové centrum materiální a potravinová pomoc dům na půl cesty ZDVOP pobytová služba OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> občanská poradna dluhová poradna sociální pracovník obce SAS sociální rehabilitace materiální a potravinová pomoc právní pomoc azylové bydlení sociální bydlení nadace a nadační fondy OSPOD 	<ul style="list-style-type: none"> úřad práce bytová koncepce města komunitní akce zázemi pro setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> program obědy do škol pracovní příležitosti obce

Analýza reálné sítě služeb a návrh její optimální podoby v ORP Mnichovo Hradiště

Tabulka č. 1

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY	<ul style="list-style-type: none"> mateřské školy základní školy (pedagogové, vychovatelé, ŠPP) Gymnázium MH (pedagogové, ŠPP) SOU Hubálov (pedagogové, ŠPP) psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. Podpora rodiny, LUMA MB, z.s. SAS pro rodiny s dětmi, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. OSPOD MH asistované kontakty rodičů s dětmi, CPR Náruč, z.ú. Ambulantní centrum Laxus, z.ú. dostupná psychologická pomoc pro děti v akutních krizových stavech místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny školní psycholog 	<ul style="list-style-type: none"> soukromý psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. Podpora rodiny, LUMA MB, z.s. SAS pro rodiny s dětmi, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. OSPOD MH asistované kontakty rodičů s dětmi, CPR Náruč, z.ú. Fokus MB, z.s. Ambulantní centrum Laxus, z.ú. dostupná psychologická péče pro děti a rodiny školní psycholog 	<ul style="list-style-type: none"> programy primární prevence primární preventivní program „Blázníš? No a!“, Fokus Mladá Boleslav, z.s. oblastní metodik prevence PPP volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež: ZUŠ Klub dětí a mládeže MH (Klub „Poškolák“, Klub Korálek, Klub Sluníčko, zájmové kroužky) sportovní aktivity Junák MH Dětský pěvecký sbor Zvonky Kluby pro děti Sboru Jednoty bratrské MH, atd. skatepark Intervenční centrum LUMA MB, z.s. Intervenční centrum Respondeo, z.s. Poradna pro oběti trestných činů LUMA MB, z.s. 	<ul style="list-style-type: none"> RC, CPR Náruč, z.ú. MC Kohoutek Volnočasové centrum MH aktivity pořádané na úrovni obcí zájmové organizace a spolky Církevní společenství (Sbor Jednoty bratrské MH, Římskokatolická farnost MH) Městská knihovna MH obecní knihovny Městský parlament dětí a mládeže MH MAS Český ráj a Střední Pojizeří, o.p.s. MAP II Mnichovohrad ištško
		<p>žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán</p>			

	<p>BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Policie ČR • MP, asistenti prevence kriminality • pedagogové, vychovatelé, ŠPP • OSPOD MH • asistované kontakty rodičů s dětmi, CPR Náruč, z.ú. • Intervenční centrum LUMA MB, z.s. • Intervenční centrum Respondeo, z.s. • Krizová Linka LUMA MB, z.s. • Linka důvěry SOS • On-line tísňová linka pro děti, OSVZ, MÚ Mnichovo Hradiště • psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová • „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. • „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. • programy primární prevence Centrum primární prevence Středočeského kraje, Semiramis, z.ú. • programy primární prevence Slánka, z.s. • nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) • zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) • psychologická pomoc pro děti v akutních krizových stavech • místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny • školní psycholog 	<ul style="list-style-type: none"> • Policie ČR • MP, asistenti prevence kriminality • asistované kontakty rodičů s dětmi, CPR Náruč, z.ú. • Intervenční centrum LUMA MB, z.s. • Intervenční centrum Respondeo, z.s. • Krizová Linka LUMA MB, z.s. • soukromý psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová • „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. • Linka důvěry SOS • Krizová Linka LUMA MB, z.s. • Linka důvěry SOS • Rodinné centrum, CPR Náruč, z.ú. • dostupná psychologická péče pro děti a rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • Lékaři, SZP • IZS • samosprávy obcí • Okresní soud v Mladé Boleslavi • Okresní státní zastupitelství v Mladé Boleslavi • PMS ČR, Středisko Mladá Boleslav • Pomoc obětem trestných činů LUMA MB, z.s. • volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež 	<ul style="list-style-type: none"> • osvěta • projekt „Bezpečné město Mnichovo Hradiště“ • preventivní aktivity pořádané v rámci obcí • bezpečná hřiště
--	---	---	--	--	---

<p>ZDRAVÍ</p> <p>vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pediater MUDr. Hana Krausová • pediater MUDr. David Krbušek • lékař specialista • SZP • pedopsychiater, MUDr. Martina Stegerová • pedopsychiater MUDr. Hana Vorlová • Krajská nemocnice Liberec, a.s., Oddělení dětské psychiatrie • Fokus Mladá Boleslav, z.s. • Společnost pro ranou péči, z.s. • Diakonie ČCE • Ambulantní centrum Laxus, z.ú. • Centrum terénních programů STČ kraje, Semiramis, z.ú. • OSPOD MH • pedopsychiater • psychologická pomoc pro děti v akutních krizových stavech • místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny • dostupná sužba pro děti s rozvíjejícím se duševním onemocněním 	<ul style="list-style-type: none"> • praktický lékař • lékař specialista • SZP • Psychiatr MUDr. Vanda Valentová • Psychiatrická nemocnice Kosmonosy • Fokus Mladá Boleslav, z.s. • Společnost pro ranou péči, z.s. • Diakonie ČCE • Ambulantní centrum Laxus, Laxus, z.ú. • Centrum terénních programů STČ kraje, Semiramis, z.ú. • specifická podpora matek užívajících návykové látky 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliklinika Mnichovo Hradiště • Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s. • Krajská nemocnice Liberec, a.s. • projekt „Zdravá škola“ (1.ZŠ MH) • školní programy na podporu zdraví (Ovoce a zelenina do škol atd.) • sportovní aktivity • preventivní program „Blázníš? No a!“, Fokus Mladá Boleslav, z.s. 	<ul style="list-style-type: none"> • preventivní akce na podporu zdraví a zdravého životního stylu • osvětové akce
<p>UČENÍ SE</p> <p>rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pedagogové, vychovatelé, ŠPP • PPP Mladá Boleslav a další • SPC Mnichovo Hradiště a další • SAS LUMA MB, z.s. • SAS Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. • „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagogové, vychovatelé, ŠPP • PPP Mladá Boleslav a další • SPC Mnichovo Hradiště a další • SAS LUMA MB, z.s. • SAS Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. 	<ul style="list-style-type: none"> • volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež: • ZUŠ • Klub dětí a mládeže MH (Klub „Poškolák“, Klub Korálek, Klub Sluníčko, zájmové kroužky) • sportovní aktivity • Junák MH • Dětský pěvecký sbor Žvony 	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity související se životem v obci • kulturní akce • knihovny • muzea • materiální podpora žáků a studentů (dotace na jízdné, stravování, pomůcky) • MAS • aktivity škol s přesahem do komunity

		<ul style="list-style-type: none"> psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. OSPOD MH logoped větší kapacita PPP místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. OSPOD MH větší kapacita PPP místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> Kluby pro děti Sboru Jednoty bratrské MH, atd. Odbor školství MÚ Mnichovo Hradiště MAP II Mnichovohradištsko rodičovské rady sdružení rodičů na podporu školy podpora dětských projektů, iniciativ vzdělávání pedagogů Městská knihovna MH Muzeum města Mnichovo Hradiště obecní knihovny rodičovská iniciativa aktivity podporující spolupráci škol s rodiči 	<ul style="list-style-type: none"> Městský parlament dětí a mládeže MH MAS Český ráj a Střední Pojizeří, o.p.s.
	<p>CHOVÁNÍ</p> <p>znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním</p>	<ul style="list-style-type: none"> pedagogové, vychovatelé, ŠPP PPP Mladá Boleslav a další SPC Mnichovo Hradiště a další programy primární prevence Centrum primární prevence Středočeského kraje, Semiramis, z.ú. programy primární prevence Slánka, z.s. psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. Ambulantní centrum Laxus, z.ú. OSPOD MH PMS ČR, Středisko Mladá Boleslav SVP 	<ul style="list-style-type: none"> pedagogové, vychovatelé, ŠPP PPP Mladá Boleslav a další SPC Mnichovo Hradiště a další programy primární prevence Centrum primární prevence Středočeského kraje, Semiramis, z.ú. psycholog, rodinný a párový terapeut Mgr. Gabriela Luková Sittová „Dáváme rodinám šanci“ CPR Náruč, z.ú. „Přijďte mezi nás“ CPR Náruč, z.ú. asistované kontakty rodičů s dětmi, CPR Náruč, z.ú. SAS LUMA MB, z.s. 	<ul style="list-style-type: none"> volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež: ZUŠ Klub dětí a mládeže MH (Klub „Poškolák“, Klub Korálek, Klub Sluníčko, zájmové kroužky) sportovní aktivity Junák MH Dětský pěvecký sbor Žvonky Kluby pro děti Sboru Jednoty bratrské MH atd. Církevní společenství (Sbor Jednoty bratrské MH, Římskokatolická farnost MH) aktivity podporující spolupráci škol s rodiči 	<ul style="list-style-type: none"> Aktivity pořádané na úrovni obcí BESIP

		<ul style="list-style-type: none"> • probační programy • NZDM • místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • SAS Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. • „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. • Ambulantní centrum Laxus, z.ú. • OSPOD MH • SVP • místně a finančně dostupná psychologická péče pro děti a rodiny 		
	<p>MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ</p> <p>mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Materiální a potravinová pomoc, LUMA MB, z.s. • Materiální a potravinová pomoc, R-Mosty, z.s. • „Obědy do škol“, Women for women, o.p.s. • Azylový dům pro matky s dětmi, R-Mosty, z.s. • OSPOD MH • krizové bydlení pro rodiny s dětmi • sociální a dostupné byty 	<ul style="list-style-type: none"> • Úřad práce ČR • Poradna LUMA MB, z.s. • Sociální nebo finanční poradenství v rámci projektu „Přijďte mezi nás“ Náruč, z.s. • SAS LUMA MB, z.s. • SAS Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s. • „Pomoc rodinám s dětmi“, Respondeo, z.s. • Azylový dům pro matky s dětmi, R-Mosty, z.s. • Nadace a nadační fondy • Materiální a potravinová pomoc, LUMA MB, z.s. • Materiální a potravinová pomoc, R-Mosty, z.s. • krizové bydlení pro rodiny s dětmi • sociální a dostupné byty 	<ul style="list-style-type: none"> • bytová koncepce města 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní příležitosti obcí • angažovanost obcí pomáhat v individuálních situacích svých občanů • donátoři

Komentář k tabulce sítě služeb a naplňování potřeb dětí (a jejich rodin) v ORP Mnichovo Hradiště a návrh k optimalizaci sítě

VZTAHY – žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán

Potřeby dětí a jejich rodin v oblasti vztahů na Mnichovohradištsku jsou zajišťovány především podporou poskytovatelů sociálních služeb, psychologů a škol. Stejně tak je v tomto směru nezpochybnitelná role pracovníků OSPOD. Na území působí 2 poskytovatelé sociálních služeb, kteří nabízejí sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a samostatně také terénní programy (LUMA MB, z.s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s.). V rámci mapování zaznívala především od pracovníků OSPOD potřeba větší kapacity a nabídky služeb podporujících rodiny s dětmi terénní formou. V letošním roce tuto nabídku v regionu rozšířil třetí poskytovatel (Respondeo, z.s.), který se v rámci projektu „Pomoc rodinám s dětmi“ věnuje pouze rodinám s dětmi v péči OSPOD. Oblast vztahů v ORP významně ovlivňuje také organizace Centrum pro rodinu Náruč, z.ú. Na území ORP Mnichovo Hradiště realizuje 2 projekty. Projekt „Dáváme rodinám šanci“ nabízí rodinám s dětmi v krizových situacích v péči OSPOD terapii, podporu psychologa a sociálního pracovníka při řešení vztahových a partnerských potíží, rozvodu, úpravách styku rodičů s dětmi, komunikačních potížích v rodině, výchovných problémech dětí, domácím násilí atd. Pracovníkům OSPOD nabízí také přípravu a facilitaci případových konferencí a v sídle organizace v Turnově také přípravu a organizování asistovaných kontaktů rodičů s dětmi. V neposlední řadě se organizace věnuje doprovázení pěstounských rodin. V rámci projektu „Přijďte mezi nás“ potom nabízí řadu poradenských služeb, jejichž cílem je mimo jiného také prevence ohrožení dítěte. Uvedený poskytovatel v Mnichově Hradišti dále provozuje Rodinné centrum, v rámci kterého probíhá řada zájmových aktivit pro rodiče i menší děti, vzdělávání i sdílení různých témat a problémů.

Prostor pro rozvoj sítě:

Velmi důležitou roli v oblasti podpory bezpečných a zdravých vztahů v rodinách i mimo ně mají nepochybně psychologové a terapeuti. Těchto je ovšem v regionu velmi málo. V ORP Mnichovo Hradiště působí na menší úvazek 1 soukromá psychologka a rodinná terapeutka, Mgr. Gabriela Luková Sittová (2 - 2,5 dny v týdnu), která pracuje s dětmi, rodiči i celými rodinnými systémy. **Bezplatná psychologická pomoc** je v regionu místně dostupná pro rodiny s dětmi v péči OSPOD, a to v rámci projektu Centra pro rodinu Náruč, z.ú. „Dáváme rodinám šanci“. V tomto projektu je rodinám nabízena psychologická podpora a terapie a sociálně-právní poradenství. Dle zpětných vazeb pracovníků OSPOD ovšem tato jediná služba v ORP nepokrývá potřeby všech rodin s dětmi v péči OSPOD a řada z nich služby musí hledat za hranicemi regionu. Rodinám, které nejsou v péči OSPOD, Centrum pro rodinu Náruč, z.ú. v Mnichově Hradišti poskytuje bezplatné psychologické poradenství v rámci druhého projektu „Přijďte mezi nás“. Jedná se ovšem pouze o krátkodobé poradenství, jehož cílem je pomoci rodinám zorientovat se v problému a nasměrovat je do další odborné péče. Pokud rodiny s dětmi potenciálně ohroženými potřebují dlouhodobější terapii a nemohou si dovolit tuto péči hradit, musí pomoc hledat také za hranicemi ORP, nejčastěji v Mladé Boleslavi v Centru psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje nebo v Turnově, Liberci či Jičíně. Sociálně slabší rodiny může tento fakt odradit od vyhledání potřebné pomoci. Nejaktuálnějšími tématy je dle aktérů především neustále narůstající rozvodová problematika a její dopady na psychiku dítěte. Pracovnice OSPOD jako problém vnímají také absenci místně i časově dostupné **psychologické pomoci pro děti v akutních krizových stavech**, které je možné řešit ambulantní formou, nikoli hospitalizací (krizové centrum, krizová služba). Toto téma zaznívalo rovněž v rámci mapování v ORP Mladá Boleslav, lze tedy říci, že je reflektováno některými aktéry v rámci celého bývalého okresu Mladá Boleslav. Ve vztahu k dostupnosti psychologické péče pro děti, případně jejich rodiče, potom někteří aktéři, především z oblasti školství, vnímají jako žádoucí, aby **školní psychologové** byli standardními členy školních poradenských pracovišť. Aktuálně se toto téma týká především škol mimo město Mnichovo Hradiště.

Rovněž mediace je pro klienty dostupná pouze za hranicemi ORP. V rámci mapování ovšem nebyla zřetelná výrazná poptávka po této službě.

BEZPEČÍ – žít v bezpečí a stabilitě

Bezpečí je jednou ze základních lidských potřeb a právo na osobní bezpečnost je základním lidským právem, které stát v lokalitách zajišťuje především prostřednictvím Policie ČR a obce prostřednictvím městské policie. Z hlediska širší podpory mohou ke zvýšení bezpečnosti v lokalitách přispívat preventivní programy realizované různými subjekty (policí, městskou policií, obcemi, neziskovými organizacemi) nebo projekty. Město Mnichovo Hradiště se v roce 2017 společně s Mladou Boleslaví zapojilo do projektu „Bezpečné město“, jehož cílem je koordinace spolupráce mezi Policií ČR, Městskou policií, městem a dalšími subjekty s cílem zvýšení bezpečnosti ve městě a jeho okolí. Přímou podporu dětem nebo celým rodinám potom zajišťují také poskytovatelé sociálních služeb, psychologové, pracovníci OSPOD, školy nebo poskytovatelé preventivních programů ve školách. V ORP Mnichovo Hradiště působí 2 poskytovatelé služby intervenčního centra nabízející pomoc a podporu obětem domácího násilí, a to LUMA MB, z.s. a Respondeo, z.s. Oba uvedení poskytovatelé se věnují také práci s oběťmi trestné činnosti. 2 poskytovatelé sociálních služeb na území bývalého okresu Mladá Boleslav realizují službu telefonické krizové pomoci – LUMA MB, z.s. a Linka důvěry SOS. Od minulého roku mohou dětské klienti hledat pomoc také na webových stránkách města Mnichovo Hradiště na On-line tísňové lince pro děti, kterou provozují a zajišťují pracovníci OSPOD. Z hlediska širší podpory zajišťují bezpečí a stabilitu v lokalitě také složky justice. ORP Mnichovo Hradiště spadá do působnosti Okresního státního zastupitelství a Okresního soudu v Mladé Boleslavi. Tomuto regionu je místně příslušné Středisko PMS ČR v Mladé Boleslavi.

Prostor pro rozvoj sítě:

Potřebu bezpečí a možnost bezpečně trávit volný čas a řadu dalších potřeb dětem zajišťuje **služba nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (NZDM)**. V rámci Klubu dětí a mládeže v Mnichově Hradišti existuje klub „Poškolák“, ve kterém mohou děti po škole pod pedagogickým dozorem trávit svůj volný čas. Chybí zde však místo a služba pro tzv. neorganizovanou mládež, mládež s rizikovým chováním, kde by děti i dospívající mohli nejen bezpečně a smysluplně trávit volný čas se svými vrstevníky, ale také požádat o pomoc a poradenství v obtížných životních situacích. Potřeba hledat vhodné aktivity pro neorganizovanou mládež a doporučení podpořit práci s dětmi a mládeží v ulicích realizací terénního programu nebo NZDM ve spolupráci s vybranou neziskovou organizací jsou v regionu dlouhodobě řešeny. Jsou zakomponovány jak v Komunitním plánu sociálních a návazných služeb města Mnichovo Hradiště a spádových obcí 2013 až 2017, tak ve Strategickém plánu rozvoje města Mnichovo Hradiště pro období 2016 až 2026. V období tohoto roku probíhal v Mnichově Hradišti ve spolupráci s analytickým týmem organizace Laxus, z.ú. výzkum, jehož prostřednictvím byla zjišťována potřebnost NZDM na území města, na niž nyní pracovníci uvedené organizace navázali realizací pilotní verze NZDM terénní formou. Dle slov ředitelky organizace Laxus, z.ú. je realizace tohoto pilotu pouze ověřovací částí výzkumu. Závěrečná zpráva by měla být městu Mnichovo Hradiště poskytnuta koncem měsíce listopadu. Řada aktérů doufá, že výstupy tohoto pilotu budou zohledněny v rámci dalšího plánování a rozvoje sociálních služeb pro cílovou skupinu dětí a mládeže nevhodně a neorganizovaně trávicích svůj volný čas.

V ORP Mnichovo Hradiště, ani na území bývalého okresu Mladá Boleslav, není **zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)**, což pracovníci OSPOD v situacích, kdy nelze ohroženému dítěti navrhnout jiné, vhodnější řešení jeho situace (azylové bydlení, pěstounskou péči na přechodnou dobu atd.), znesnadňuje proces zajištění okamžité pomoci ohroženým dětem a také případný kontakt dítěte s rodiči, je-li možný.

ZDRAVÍ – vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě

V ORP Mnichovo Hradiště jsou pro děti k dispozici pouze 2 praktičtí lékaři pro děti a dorost (MUDr. Hana Krausová a MUDr. David Krbušek), oba působí ve městě Mnichovo Hradiště, rodiny s dětmi z okolních obcí za nimi musí dojíždět. Přímou v Mnichově Hradišti je v rámci Polikliniky dostupná řada specializovaných ambulancí. Nedostupná specializovaná lékařská pracoviště musí rodiny s dětmi vyhledávat v okolních regionech, nejčastěji na Mladoboleslavsku (Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a.s.), na Liberecku (Krajská nemocnice Liberec, a.s.), na Jičínsku (Oblastní nemocnice Jičín, a.s.) a na Turnovsku (Nemocnice v Turnově je součástí Krajské nemocnice v Liberci). V uvedených okolních regionech je nejdostupnější rovněž psychiatrická a psychologická péče pro děti (především bezplatná psychologická péče poskytovaná v rámci sociální služby nebo psychologická péče poskytovaná zdravotními zařízeními). V ORP působí psychiatr pro dospělé (MUDr. Vanda Valentová). Psychiatrickou péči mohou dospělí vyhledat rovněž v nedalekých Kosmonosech (již ORP Mladá Boleslav) v Psychiatrické nemocnici Kosmonosy. Dětské oddělení zde ovšem není. Nejbližší Oddělení dětské psychiatrie s ambulantním i lůžkovým provozem se nachází v Krajské nemocnici Liberec, a.s. Odbornou pomoc a podporu rodičům dětí do 7 let věku, které mají speciální potřeby, nabízejí organizace zabývající se ranou péčí. Poskytovatelé rané péče na území ORP Mnichovo Hradiště dojíždějí. Jedná se například o Společnost pro ranou

péči, z.s. nebo Diakonii ČCE. Uvedené organizace se specializují na konkrétní cílové skupiny dle postižení dětí. Převážná část těchto služeb je poskytována terénní formou v přirozeném prostředí klienta, proto zůstávají pro rodiny s dětmi dostupné, přestože mají sídlo na území hlavního města Prahy. Sociální a adiktologické služby v ORP poskytuje terénní formou Centrum terénních programů Středočeského kraje (Semiramis, z.ú.). Jeho pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog v jejich přirozeném prostředí a nabízejí jim pomoc a podporu s cílem stabilizovat jejich sociální situaci a zdravotní stav. Motivují klienty ke změně životního stylu směrem k bezpečnějšímu užívání drog, případně léčbě závislosti na návykových látkách. Dle slov vedoucího pracovníka Centra se organizace v poslední době více zaměřuje na cílovou skupinu dětí a dospívajících experimentujících s návykovými látkami s cílem včasněji intervenovat a dříve jim tak nabídnout vhodnou odbornou pomoc. Dalším poskytovatelem sociálních a adiktologických služeb v ORP je Ambulantní centrum Laxus (Laxus, z.ú.). Pracovníci Ambulantního centra nabízejí služby zletilým i nezletilým klientům ohroženým důsledky užívání nelegálních drog, alkoholu a patologického hráčství i jejich blízkým. Cílová skupina těchto klientů se od skupiny klientů využívajících služby terénních programů a tzv. harm reduction činnosti liší především mírou motivace ke změně. Služby Ambulantního centra Laxus využívají klienti usilující o abstinenci a změnu životního stylu. V úzké spolupráci s pracovníky OSPOD tým centra pracuje s ohroženými dětmi s rizikovým chováním.

Prostor pro rozvoj sítě:

Dle aktérů sítě služeb pro rodiny s dětmi působících v ORP Mnichovo Hradiště a v podstatě i v rámci celého bývalého okresu Mladá Boleslav by v regionu byla potřebná větší kapacita a nabídka v oblasti **pedopsychiatrické péče**. Rodiny s dětmi z ORP Mnichovo Hradiště službu vyhledávají pouze za hranicemi regionu především v Mladé Boleslavi a v Turnově, kde působí MUDr. Martina Stegerová, dále v Liberci na Oddělení dětské psychiatrie Krajské nemocnice Liberec, a.s., případně v péči pedopsychiatra MUDr. Hany Vorlové nebo v Jičíně v péči MUDr. Michaely Hofmanové. Role pedopsychiatra je pro cílovou skupinu dětí s psychiatrickými obtížemi potřebná a nezastupitelná především v oblasti diagnostiky a medikace. Počet dětí s poruchami psychiatrického charakteru (ADHD, poruchy chování, poruchy emocí, sebepoškozování, poruchy příjmu potravy) dle zkušeností pracovníků OSPOD neustále stoupá. Možnost systémového řešení v této oblasti se ovšem v rámci celé ČR prozatím nerýsuje jako příznivá. Otázkou je, jaké změny přinese reforma v oblasti psychiatrické péče.

Pracovníci organizace Fokus Mladá Boleslav, z.s. v praxi zaznamenávají narůstající počet dětí, především **dospívajících dětí, s rozvíjejícím se duševním onemocněním** a poukazují na to, že v současné době v celém bývalém okrese Mladá Boleslav není pro tuto cílovou skupinu dostupná vhodná sociální služba, která by dítěti i rodičům pomohla zorientovat se v takovéto nové situaci a řešit konkrétní problémy, které v souvislosti s duševním onemocněním přicházejí. Pracovníci Fokusu pracují primárně s dospělými jedinci, v případě potřeby těmto dětem s rozvíjejícím se duševním onemocněním poskytují podporu alespoň prostřednictvím podpory jejich rodičů. Popsanou praxi shodně vnímají také někteří zástupci z oblasti školství. V souvislosti s tématem adiktologických služeb pracovníci OSPOD v rámci mapování reflektovaly především potřebu **služby nebo programu se zaměřením na cílovou skupinu matek užívajících návykové látky**.

UČENÍ SE – rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení

Potřebu rozvíjet vlastní potenciál, mít radost z poznávání a učení dětem přirozeně sanují aktéři z oblasti školství, školky, školy, střední školy a učiliště. Jak již bylo v úvodu dokumentu uvedeno, v ORP Mnichovo Hradiště zajišťuje předškolní vzdělávání 11 mateřských škol, Základní vzdělávání dětem v regionu poskytuje celkem 8 základních škol (4 z těchto škol jsou malotřídky) a 1 základní škola speciální. Přímo ve městě Mnichovo Hradiště je dále osmileté gymnázium a základní umělecká škola. V neposlední řadě střední odborné vzdělání nabízí v obci Loukovec SOU Hubálov. Individuální potřeby dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v důsledku specifických poruch učení a poruch chování školy řeší s podporou pracovníků okolních pedagogicko-psychologických poraden. Individuální potřeby dětí, jejichž speciální vzdělávací potřeby jsou důsledkem mentálního, tělesného, zrakového či sluchového postižení nebo vznikají na základě narušené komunikační schopnosti, kombinovaných postižení a poruch autistického spektra, školy řeší ve spolupráci s SPC. SPC v Mnichově Hradišti se specializuje na vzdělávací potřeby dětí s mentálním postižením a vadami řeči. Oblast učení a poznávání u dětí podporují také další aktéři širší podpory například Klub dětí a mládeže, Kluby pro děti Sboru Jednoty bratrské v Mnichově Hradišti, Junák a řada dalších neformálních vzdělavatelů. Významnou roli v síti zaujímá také Městská knihovna v Mnichově Hradišti, která pořádá například pravidelné čtenářské dílničky pro děti a mnoho zajímavých aktivit pro dospělé. Dále je v Mnichově Hradišti aktivní Městský parlament dětí a mládeže, v jehož rámci se pravidelně setkávají žáci a studenti ze škol a připravují akce komunitního charakteru (stavění májek, hudební festival Junity, atd.). Svou roli v oblasti podpory při vzdělávání mají také poskytovatelé sociálních služeb, především poskytovatelé sociálně

aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (LUMA MB, z.s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, z.s.) a sanace rodiny (Respondeo, z.s.), kteří se v rámci práce s rodinou zaměřují také na motivaci rodičů k aktivnímu a zodpovědnému přístupu ke vzdělávání dětí a na zvyšování kompetencí rodičů v oblasti podpory dětí v jejich přípravě do školy. V regionu se školami a dalšími aktéry velmi aktivně spolupracuje Místní akční plán Mnichovohradištsko, který v říjnu tohoto roku navázal na úspěšný projekt MAP I navazujícím projektem MAP II. Nositelem tohoto projektu je město Mnichovo Hradiště. V rámci MAP II je plánována řada zajímavých klíčových aktivit podporujících oblast vzdělávání dětí do 15 let. Tato možnost se jeví jako potenciálně velmi přínosnou i pro spolupráci v síti služeb pro rodiny s ohroženými nebo potenciálně ohroženými dětmi, jelikož některé z plánovaných aktivit mohou mít přesah i do sociální oblasti.

Prostor pro rozvoj sítě:

V rámci mapování v oblasti školství bylo možné zachytit časté zpětné vazby volající po větší kapacitě **pedagogicko-psychologických poraden** především pro oblast posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dětí a zpracování doporučení k případným podpůrným opatřením. Dále v regionu zaznívala potřeba větší kapacity v oblasti **logopedické péče** pro děti. Situaci se aktivně zabývá Komise pro výchovu a vzdělávání města Mnichovo Hradiště. Potřebu žít v bezpečí, v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, potřebu učit se a rozvíjet svůj potenciál dětem v ORP významně sanují aktéři z oblasti školství. Pedagogové, vychovatelé a pracovníci školních poradenských pracovišť jsou nejčastěji v kontaktu s ohroženými nebo potenciálně ohroženými dětmi a mají velkou roli v oblasti včasné pomoci a prevence ohrožení dítěte. V rámci rozhovorů se zástupci škol a školních poradenských pracovišť bylo zřejmé, že si tuto svou roli uvědomují a mají zájem lépe a osobně poznat aktéry podpůrné sítě, jejichž služby mohou rodinám s dětmi doporučit. Reflexe škol směrem k síti služeb pro rodiny s dětmi však paradoxně velmi často odbíhaly do oblasti spolupráce s rodiči, jelikož se dle zpětných vazeb pedagogů v praxi často nedaří získat pro spolupráci právě rodiče dětí, které zástupci škol vnímají jako ohrožené nebo potenciálně ohrožené. Je tedy otázkou, jakými konkrétními způsoby lze **spolupráci škola – rodič** podpořit. Jednou z možností je podpořit pedagogy v dovednostech práce s nemotivovanými klienty. Dobrou praxí podporující vztahy mezi rodiči a školou jsou například také rodičovské kavárny ve škole, zapojení rodičů do aktivit a dění ve škole, vzdělávací semináře pro rodiče, preventivní programy pro rodiče atp.

CHOVÁNÍ – znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním

Oblast chování dětí rovněž ovlivňuje řada aktérů. Přirozeně, běžně jsou to především pracovníci škol - třídní učitelé, vychovatelé, ostatní pedagogové, případně školní poradenská pracoviště. Klima ve škole má velký vliv na sociální chování žáků, na jejich učení i jejich výsledky. Důležitou roli zde hrají vztahy mezi dětmi, dětmi a pedagogy, vztahy v rámci pedagogických sborů a stejně tak i spolupráce v rámci školního poradenského pracoviště a spolupráce pedagogického sboru se školním poradenským pracovištěm. Na dobrém klimu ve škole se podílí také dobře uchopená primární prevence. Prevenci ve školách v ORP Mnichovo Hradiště realizuje více poskytovatelů. Z nestátních neziskových organizací je to především Centrum primární prevence Středočeského kraje (Semiramis, z.ú.), které nabízí kromě preventivních programů pro žáky a studenty také poradenství dětem, rodičům a pedagogům, a to především poradenství z oblasti rizikového chování, včetně nasměrování na návaznou odbornou pomoc. Uvedený poskytovatel ve Středočeském kraji v rámci Centra vzdělávacích aktivit nabízí široký okruh akreditovaných vzdělávacích aktivit pro odbornou i laickou veřejnost, jednotlivce i celé pedagogické sbory, zaměřených na aktuální témata z oblasti školství, sociální práce, adiktologie a poradenství. Pracovníkům školních poradenských pracovišť a pedagogům ze Středočeského kraje nabízí řadu akreditovaných kurzů zaměřených na práci s třídními kolektivy, komunikační dovednosti třídních učitelů, práci s rodinou, psychohygienu, atd. V rámci Centra intervenčních programů Semiramis, z.ú. školám, rovněž v rámci celého kraje, nabízí profesionální intervenci a odborné poradenství v oblasti prevence rizikového chování se zaměřením na zdravé vztahy v kolektivu. Děti se závažnými problémy v chování se dostávají do péče pracovníků OSPOD. Jedním z cílů spolupráce OSPOD s dítětem a rodiči v rámci výkonu sociálně právní ochrany je zajistit těmto dětem vhodnou odbornou pomoc v péči psychologů, psychiatrů, pedagogicko-psychologických poraden, nebo poskytovatelů sociálních služeb. V oblasti práce s dětmi s vážnými výchovnými problémy a poruchami chování mají dle zpětných vazeb aktérů výborné výsledky střediska výchovné péče. S klienty pracují uceleně a kontinuálně a spolupracují i s dalšími aktéry v síti zapojenými do podpory dítěte. Oblast chování dětí významně ovlivňují volnočasové a mimoškolní aktivity pro děti a mládež, případně církevní spolky. Pozitivně mohou oblast chování dětí ovlivňovat také některé sociální služby, například nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, v kterých se děti učí dodržovat pravidla a spolupracovat nejen s jeho pracovníky, ale především se svými vrstevníky. Jak již bylo výše uvedeno, v Mnichově Hradišti aktuálně probíhá výzkum potřebnosti NZDM. Výstupy z práce analytického týmu organizace Laxus, z.ú. na území města

Mnichovo Hradiště budou v blízké době k dispozici. Organizace Laxus, z.ú. v rámci Ambulantního centra Mladá Boleslav v součinnosti s OSPOD pracuje také s dětmi ohroženými rizikovým chováním.

Prostor pro rozvoj sítě:

Pracovníci OSPOD, především kurátoři pro děti a mládež, a někteří aktéři z oblasti školství na území celého bývalého okresu Mladá Boleslav negativně hodnotí absenci odborné intenzivní speciálně **pedagogické** (etopedické) **a psychologické péče pro děti s poruchami chování**. Rodiny s dětmi tuto péči vyhledávají za hranicemi ORP ve **Střediscích výchovné péče (SVP)** v Praze, v Liberci nebo v Dobřichovicích. Dle zkušeností sociálních pracovníků OSPOD je pro děti s poruchami chování nejvhodnější jejich zařazení do ambulantní péče SVP, kterou vnímají jako nezbytnou intervenci a prevenci umístění těchto dětí do ústavních zařízení. Většina rodin s dětmi ovšem tuto pomoc na dobrovolné bázi nevyhledá, neboť pro ně představuje finanční, časovou či jinou zátěž. Pokud problém v rodině není adekvátně řešen, může situace vyústit v ohrožení dítěte natolik závažné, že pokud jsou shledány důvody dané zákonem, může dojít až k odebrání dítěte z rodiny.

Na území ORP Mnichovo Hradiště aktuálně není realizován žádný **probační program**, který by poskytoval odbornou podporu a pomoc mladistvým pachatelům protiprávních činů, který by vhodně působil na vývoj jejich osobnosti, jejich začlenění zpět do společnosti a obnovení narušených sociálních vztahů.

MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ – mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí

Rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci ohrožené chudobou a dluhy mohou pomoc v první řadě samy hledat na oddělení hmotné nouze Úřadu práce ČR (Kontaktní pracoviště Mladá Boleslav, pobočka Mnichovo Hradiště). Pokud se v tomto směru potřebují orientovat v oblastech možné pomoci a podpory, mohou se obrátit na občanskou Poradnu LUMA (LUMA MB, z.s.). Poradna klientům nabízí například bezplatné právní poradenství, finanční poradenství (podporu v oblasti finanční gramotnosti), provázení průběhem institutu oddlužení, pomáhá rodinám požádat o dávky státní sociální podpory či dávky v hmotné nouzi. Na pracovníky LUMY MB, z.s. se mohou rodiny s dětmi obrátit také v případě potřeby materiální nebo potravinové pomoci. Obdobnou pomoc mohou rodiny vyhledat také v Mladé Boleslavi v Azylovém domě pro matky s dětmi (R-Mosty, z.s.). Finanční, sociální nebo sociálně právní poradenství nabízí rodinám s dětmi rovněž Centrum pro rodinu Náruč, z.ú. v rámci obou projektů realizovaných v ORP Mnichovo Hradiště. Stejně tak mohou rodiny s dětmi pomoc ve formě poradenství vyhledat u pracovníků Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Mnichovo Hradiště. Sociálně slabé rodiny, které si nemohou dovést platit svým dětem obědy, mohou ve spolupráci se školou požádat o pomoc organizaci Women for women, o.p.s., která v rámci projektu „Obědy pro děti“ v plné výši hradí stravování těchto dětí ve školních jídelnách. Kromě toho Středočeský kraj startuje projekt „Obědy do škol ve Středočeském kraji“ financovaný z Operačního programu potravinové a materiální pomoci, jehož záměrem je rovněž zabezpečit školní stravování dětem z mateřských škol a žákům základních škol a případně i žákům víceletých gymnázií ze sociálně slabých rodin ve věku 3 až 15 let.

Prostor pro rozvoj sítě:

Velkým tématem je v ORP Mnichovo Hradiště **sociální bydlení**. Pracovnice OSPOD v rámci mapování reflektovaly potřebu podpory rodin v situacích souvisejících se ztrátou bydlení. V praxi se totiž nejčastěji setkávají s rodiči, kteří již přišli o zázemí pro sebe a své nezletilé děti, nebo kterým jeho ztráta hrozí. V ORP Mnichovo Hradiště není dostupné žádné **azylové zařízení pro rodiče s dětmi** (krizové bydlení). Nejbližším zařízením je **Azylový dům pro matky s dětmi** v Mladé Boleslavi, jehož poskytovatelem je organizace R-Mosty, z.s. Kapacita azylového domu je ovšem permanentně využita, zájem o toto ubytování převyšuje kapacitní možnosti zařízení. Rovněž Noclehárna Naděje, o.p.s., jako služba pro jednotlivce bez přístřeší, je dostupná až v Mladé Boleslavi.

Přírodně velkým tématem je také **dostupné sociální bydlení ve smyslu sociálních nebo dostupných obecních bytů**. Město Mnichovo Hradiště v současné době vlastní 86 městských bytů, 8 z nich jsou tzv. „sociální byty“, dále město disponuje jedním pohotovostním bytem a jedním přístřeším (holobytem). Poptávka po těchto bytech je ovšem mnohem vyšší. Město Mnichovo Hradiště má zájem o vznik nových bytových jednotek. Rozšíření stávající nabídky bydlení (sociálních, startovacích a pobídkových bytů v majetku města) je jednou z priorit deklarovaných ve Strategickém plánu rozvoje města Mnichovo Hradiště pro období 2016 až 2026. Zpřístupnění sociálního bydlení v oblasti krizového bydlení, vytvoření koncepce sociálního bydlení a nastavení systému dostupného sociálního bydlení ve Městě Mnichovo Hradiště jsou témata, kterými se aktivně zabývá vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu v Mnichově Hradišti.

Modely spolupráce aktérů sítě

Spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a **rodiny je stejně významným předpokladem stability a pevnosti sítě, jako přítomnost aktérů samotných.** Spolupráce a vzájemné vztahy aktérů tvoří pomyslné spojky mezi jednotlivými články sítě. Aktivita aktérů na sebe navazují, a tím jsou efektivnější a cílenější.

Předpokladem funkční spolupráce aktérů v rámci sítě je **dobrá znalost rolí – nejen ostatních aktérů, ale také svých vlastních.** Většině aktérů je připsána základní role (např. role učitele ve vzdělávání dětí), ale je důležité, aby si byli vědomi také svého významu pro naplňování dalších potřeb dětí (např. učitel jako důležitý aktér v oblasti zdraví dětí, bezpečí, chování, vztahů apod.). **Dobře nastavená spolupráce umožní reagovat bezprostředně na měnící se potřeby dítěte a rodiny.**

Spolupráce aktérů v lokalitě může mít mnoho podob, více či méně formálně ukotvených (viz obrázek č. 3: Modely spolupráce aktérů v lokalitě). Žádoucí jsou přitom zejména formy zahrnující větší počet aktérů a fungující na bázi dobrovolné dohody o spolupráci, tedy sledující společný cíl. Ve prospěch dětí ale působí v podstatě jakákoliv forma spolupráce, například i konzultace konkrétního případu.

Modelové schéma spolupráce aktérů jako inspirace a k čemu má sloužit

Modelové schéma spolupráce není vyčerpávajícím výčtem všech možných forem spolupráce aktérů, jde o inspirativní schéma, které lze podle potřeby dále doplnit. Tento model má mít jednak význam osvětový v tom smyslu, do jakých forem spolupráce se mohou aktéři zapojovat, jednak poukazuje na další možné, doposud nevyužívané formy, a může tak být podkladem pro další rozvoj spolupráce v lokalitě.

Lokální síťáři na základě provedeného mapování následně zpracovali **model spolupráce aktérů sítě služeb pro děti a rodiny na území konkrétního ORP,** kde do tabulky zachytili výčet existujících místních forem spolupráce (podrobně viz tabulka č. 2).

Popis jednotlivých kategorií schématu „Modely spolupráce aktérů v lokalitě“ (obrázek č. 3)

V obrázku č. 3 najdete vymezení příkladů různých modelů spolupráce aktérů sítě služeb. Mezioborová spolupráce je pro oblast podpory dětí a jejich rodin vnímána jako klíčová platforma (tedy platforma zahrnující co nejširší spektrum aktérů sítě služeb pro děti a jejich rodiny). Nicméně nezastupitelnou úlohu mají jakékoliv jiné, funkční formy setkávání a spolupráce, které se zabývají potřebami dětí a jejich rodin.

MODELY SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ NA ÚROVNI OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Spolupráce aktérů sítě v ORP Mnichovo Hradiště

Tabulka č. 2

	<p>Mezioborová spolupráce</p> <p>Setkávání v rámci procesu komunitního plánování sociálních a návazných služeb</p>	
<p>Setkávání minitýmů</p>		<p>Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny</p>
<p>Individuální setkávání zástupců OSPOD a poskytovatelů sociálních služeb</p>		<p>Případové konference svolávané oddělením sociálně-právní ochrany dětí</p> <p>Komise sociálně-právní ochrany dětí</p> <p>Komise k projednávání přestupků města Mnichovo Hradiště</p>
	<p>Formálně ukotvené a oborové platformy</p> <p>Komise pro rodinu a sociální záležitosti Komise pro výchovu a vzdělávání Komise bytová a fondu rozvoje bydlení Komise pro sport a zájmovou činnost a další Projekt Bezpečné město</p>	

Komentář ke spolupráci aktérů sítě v ORP Mnichovo Hradiště

Platformy a jiná mezioborová seskupení jsou v rámci ORP Mnichovo Hradiště situovány především do města Mnichovo Hradiště. V žádné z platforem není aktivně zastoupen uživatel služeb – rodič nebo dítě. Lze říci, že zájmy a potřeby rodin s dětmi zde zastupují sami poskytovatelé.

Mezioborová spolupráce

Pracovníci napříč profesemi se v minulosti setkávali v rámci **komunitního plánování sociálních služeb**. Komunitní plán sociálních a návazných služeb města Mnichovo Hradiště a spádových obcí byl platný do roku 2017, nové plánování neprobíhá.

O propojování a spolupráci aktérů a služeb v rámci bývalého okresu Mladá Boleslav usilují v rámci svých pravidelných setkání pracovníci Intervenčního centra zapsaného spolku Respondeo. **Respondeo** v Mladé Boleslavi 2x do roka **pořádá interdisciplinární setkání** především k tématům týkajících se domácího násilí. Mezi pravidelnými účastníky jsou sociální pracovníce OSPOD z Mladé Boleslavi i z Mnichova Hradiště, policisté, probační úředníci, poskytovatelé sociálních služeb. V rámci posledního setkání byli osloveni také zástupci z oblasti zdravotnictví.

Setkávání minitýmů

Sociální pracovníce OSPOD se průběžně dle potřeby setkávají **s jednotlivými poskytovateli sociálních služeb** za účelem rozvoje spolupráce a plánování aktivit a projektů těchto aktérů pro cílovou skupinu rodin s dětmi.

Případové konference, další typy setkávání zaměřených na řešení situace dítěte/rodiny

Případové konference svolávané OSPOD mají v práci sociálních pracovníků své místo. Využívání této metody vede k navázání užší spolupráce mezi zainteresovanými subjekty a ukazuje se jako efektivní nástroj sociální práce. Současně přináší dobré výsledky v motivaci klienta a jeho rodiny k řešení vlastní situace. Pracovníce OSPOD případové konference buď samy facilitují nebo k facilitaci využívají externí odborníky.

Komise sociálně-právní ochrany dětí se věnuje projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi, rozhoduje o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany a o odnětí tohoto pověření. Navrhuje a posuzuje předložené sociálně preventivní programy na ochranu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí a zajišťuje projednání jednotlivých případů v komisi za účelem navržení opatření k účinné pomoci dítěti a rodině. Doporučuje opatření, která by měla být uskutečněna v oblasti ochrany dětí před sociálně patologickými jevy, a připravuje programy péče o problémové skupiny dětí. Posuzuje jednotlivé případy provádění sociálně-právní ochrany a vydává k nim stanoviska, koordinuje výkon sociálně-právní ochrany na území ORP.

Komise k projednávání přestupků města Mnichovo Hradiště je pověřena projednáváním přestupků proti pořádku ve státní správě a přestupků proti pořádku v územní samosprávě, dále přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku.

Formálně ukotvené a oborové platformy

Komise jsou poradními orgány Rady města Mnichovo Hradiště. Tematický záběr jednotlivých komisí je úzce profilovaný. Celkem je v ORP činných 14 komisí, problematiky rodin s dětmi se nejvíce dotýkají **Komise pro rodinu a sociální záležitosti, Komise pro výchovu a vzdělávání, Komise bytová a fondu rozvoje bydlení a Komise pro sport a zájmovou činnost**.

Komise pro rodinu a sociální záležitosti má 8 členů, setkává se nejméně 4x do roka, případně dle potřeby. Jsou v ní zastoupeni představitelé z oblasti sociálních služeb, zdravotnictví, školství, Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, zastupitelstva a další přizvaní hosté. V rámci komise jsou projednávány dotace jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb působících na území ORP Mnichovo Hradiště, jsou zde řešena témata týkající se potřeb v síti služeb pro rodiny a děti i další cílové skupiny potřebných obyvatel.

Komise pro výchovu a vzdělávání má 13 členů, setkává se 6x ročně. Setkávají se zástupci škol z Mnichova Hradiště (MŠ, ZŠ, Gymnázium Mnichovo Hradiště, včetně ZUŠ), zastupitelstva, MAPu, Klubu dětí a mládeže,

Odboru sociálních věcí a zdravotnictví (OSPOD) a Odboru finančního a školského. Komise projednává aktuality, podněty, potřeby z oblasti formálního i neformálního vzdělávání. Pravidelně jsou řešeny i aktivity MAP Mnichovohradištsko. Svůj prostor zde mají také informace z oblasti sociální (sociální služby pro rodiny s dětmi, ohrožené, potenciálně ohrožené děti), jelikož tajemnicí komise je pracovnice OSPOD. V rámci této komise tedy dochází k pravidelné výměně informací mezi aktéry z oblasti školství a aktéry z oblasti sociální. Tyto informace se potom přirozeně dostávají do všech škol v Mnichově Hradišti. Každá škola má totiž v komisi svého zástupce.

Komise bytová a fondu rozvoje bydlení se vyjadřuje k žádostem o přidělení bytu v DPS a žádostem o přidělení nebo výměnu obecního bytu, zabývá se problematikou stavu a správy městských bytů a plánováním v oblasti bytového fondu města.

Komise pro sport a zájmovou činnost řeší témata koncepce a rozvoje v oblasti sportu a zájmových činností. Posuzuje investice a záměry v oblasti sportu a volnočasových aktivit, dotace na provoz sportovních nebo zájmových organizací.

Projekt Bezpečné město - v roce 2016 se Mnichovo Hradiště zapojilo do projektu středočeské policie Bezpečné město. Tento projekt vznikl jako nástroj k řešení bezpečnostních problémů na konkrétních územích. Hlavní myšlenkou projektu je úzká spolupráce mezi Policií ČR, Městskou policií, městem a dalšími subjekty s cílem faktického zvýšení bezpečnosti občanů města.

Doporučení pro rozvoj sítě v ORP Mnichovo Hradiště

Doporučení vycházejí ze zjištěného aktuálního stavu sítě (k datu vzniku dokumentu). V následujícím shrnutí nebudou obsažena témata, jejichž řešení vyžaduje systémovou podporu.

Podpora spolupráce v síti směřující k prevenci ohrožení dítěte

Během rozhovorů se zástupci škol a školních poradenských pracovišť bylo zřejmé, že by nad rámec dobré spolupráce s pracovníky OSPOD rádi více a aktivně využívali potenciál části sítě reprezentované poskytovateli sociálních služeb, neboť jsou si vědomi své role v oblasti včasné intervence a prevence ohrožení dítěte. Připravené setkání s poskytovateli sociálních služeb zúčastnění zástupci škol kladně hodnotili s tím, že by bylo dobré takovouto praxi pravidelně opakovat. Pro zvýšení informovanosti o možnostech pomoci a podpory v síti služeb pro rodiny s dětmi bude všem aktérům poskytnuta „Prezentace spolupráce v síti služeb pro rodiny s dětmi“ s aktivními odkazy na konkrétní možnosti psychosociální pomoci v ORP Mnichovo Hradiště.

Další setkání by lokální síť ráda věnovala podpoře spolupráce škol s rodiči ohrožených nebo potenciálně ohrožených dětí se zaměřením na problematiku nespolupracujících rodičů.

Jako velmi užitečná se v tomto směru jeví možnost spolupráce aktérů z oblasti školství s dalšími aktéry sítě služeb pro rodiny s dětmi v rámci projektu MAP II Mnichovohradištsko.

Terapeutická a resocializační pomoc dětem s poruchami chování

Na území bývalého okresu Mladá Boleslav není dostupná odborná ambulantní péče pro děti s poruchami chování. Dle pracovníků OSPOD, především kurátorů pro děti a mládež, a některých zástupců z oblasti školství, je pro tyto děti nejprospěšnější péče, které se jim dostává v rámci odborných ambulantních týmů SVP. Dle jejich zkušeností je především intenzivní práce etopeda a psychologa nezastupitelná z hlediska prevence umístění těchto dětí do ústavních zařízení. Zároveň ovšem mají zkušenost s tím, že dojíždění za touto službou do jiných regionů představuje pro rodiny s těmito dětmi takovou zátěž (finanční, časovou), že službu dobrovolně většinou nevyhledají. Snaha řešit popsanou situaci systémově se ukázala jako v blízké době nereálná. Alternativou a podnětem k další diskuzi a hledání řešení je možnost vytvoření odborného týmu (etoped, psycholog, sociální pracovník), který by s dětmi s poruchami chování v bývalém okrese Mladá Boleslav pracoval v rámci sociální služby. V měsíci listopadu proběhne první pracovní setkání zainteresovaných aktérů.

Zpřístupnění služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahové kluby jsou určeny dětem a mládeži, kteří svůj volný čas netráví bezpečně a smysluplně, ale touláním se na ulici, v partě či jinak neorganizovaně. Právě pro tyto děti mají velký význam služby a instituce, které jim mohou nabídnout pozitivní volnočasové aktivity, možnost sdružovat se se svými vrstevníky, ale také vhodné vedení, pomoc a podporu. V Mnichově Hradišti je potřeba hledat vhodné aktivity pro neorganizovanou mládež ve spolupráci s vybranou neziskovou organizací již delší dobu řešena. Aktuálně v Mnichově Hradišti ve spolupráci s analytickým týmem organizace Laxus, z.ú. probíhá výzkum, jehož prostřednictvím je zjišťována potřebnost NZDM na území města. Závěrečná zpráva by měla být k dispozici koncem měsíce listopadu. Pokud toto téma bude podpořeno Radou města a zastupitelstvem bude možné hledat poskytovatele, který by službu ve městě Mnichovo Hradiště zajistil. Podnětem pro další rozvoj v tomto směru by do budoucna mohlo být hledání možností podporování konkrétních aktivit pro děti a mládež s rizikovým chováním ve spolupráci s MAP II Mnichovohradištsko a s MAS Český ráj a Střední Pojizeří, o.p.s.

Dostupnější psychologická pomoc pro děti a jejich rodiny

V regionu je obecně velmi málo poskytovatelů odborné psychologické a psychoterapeutické pomoci pro děti, rodiče nebo celé jejich rodinné systémy. Je zde málo odborníků poskytujících péči hrazenou a stejně tak i péči bezplatnou. Bezplatná psychologická péče je v ORP částečně dostupná pro rodiny s ohroženými dětmi v péči OSPOD. Pro rodiny s dětmi potenciálně ohroženými je bezplatná psychologická pomoc místně dostupná pouze ve formě krátkodobého poradenství, jehož cílem je pomoci rodinám zorientovat se v problému a nasměrovat je do další odborné péče. Pokud rodiny s dětmi potenciálně ohroženými potřebují dlouhodobější bezplatnou terapii, musí odborníka hledat vždy za hranicemi ORP. Přirozeně je tato skutečnost může odradit od vyhledání potřebné pomoci. Pracovnice OSPOD jako vážné téma vnímají také absenci místně i časově dostupné psychologické pomoci pro děti v akutních krizových stavech, které je možné řešit ambulantní formou, nikoli hospitalizací (krizové centrum, krizová služba).

S ohledem na možnosti sítě se jeví jako nejvhodnější hledat v okolí ORP aktéry s potenciálem a zájmem rozšířit své služby tak, aby byly místně a finančně dostupné pro rodiny s dětmi z Mnichova Hradiště a okolí.

Dostupné sociální bydlení pro rodiny s dětmi

Jak již bylo výše uvedeno, především pracovnice OSPOD reflektovaly potřebu podpory rodin v situacích souvisejících se ztrátou bydlení. Tématem je jednak dostupné sociální bydlení ve smyslu sociálních a dostupných bytů pro sociálně slabé rodiny s dětmi, které se nedokáží přirozeně uplatnit na běžném trhu s byty a jednak dostupné sociální bydlení ve smyslu krizového – azylového zařízení ideálně také pro celé rodiny s dětmi.

Zpřístupnění sociálního bydlení v oblasti krizového bydlení, vytvoření koncepce sociálního bydlení a nastavení systému dostupného sociálního bydlení ve Městě Mnichovo Hradiště jsou témata, kterými se aktivně zabývá vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu v Mnichově Hradišti. Na druhé straně by si tato problematika zasloužila velkou pozornost také z hlediska možností prevence sociálního vyloučení v oblasti bydlení, což je téma společné pro řadu aktérů sítě služeb pro rodiny s dětmi a zasloužilo by si společnou komunikaci a mezioborovou diskuzi.

Další prostor pro rozvoj sítě

Z mapování potřeb aktérů sítě dále vyplývá řada podnětů k doplnění spektra potřebných služeb pro ohrožené nebo potenciálně ohrožené děti a jejich rodiny, například:

- dostupná podpora dětí s rozvíjejícím se duševním onemocněním,
- dostupné probační resocializační programy pro mladistvé pachatele protiprávních činů,
- dostupná služba podporující integraci cizinců,
- dostupná služba specializující se na problematiku matek užívajících návykové látky.

Závěrem

Pro rozvoj sítě a fungování sítě služeb jako propojeného a jednotného celku je potřeba mnohem více, než jen identifikovat její " bílá místa". Důležité je také uvědomit si, jaký je v síti potenciál. Mnichovohradištsko je nejmenší obcí s rozšířenou působností mezi obcemi, které ji obklopují. Síť služeb zde není tak pestrá a kapacitně zajištěná jako v okolních regionech. Na druhou stranu má velmi dobré až nadstandardní podmínky pro spolupráci a její další rozvoj. Velká část komunikace a spolupráce zde je totiž postavena na osobních vazbách a dlouhodobé spolupráci. Řada aktérů se vzájemně zná, neformální komunikace mezi nimi často napomáhá efektivnějšímu a rychlejšímu řešení mnoha problémů, což je v důsledku přínosem i pro samotné klienty. V neposlední řadě je v ORP Mnichovo Hradiště velký odborný potenciál, zájem o síť a potřeby v síti. Ze zpětných vazeb některých aktérů bylo zřejmé, že se jim v ORP Mnichovo Hradiště velmi dobře působí a spolupracuje v síti služeb pro naši cílovou skupinu klientů, že se jim zde velmi dobře „žije“, a to především díky dobré atmosféře mezi samotnými aktéry a také díky podmínkám, které jim zde vytváří město Mnichovo Hradiště a Odbor sociálních věcí a zdravotnictví.

V ORP Mnichovo Hradiště je mnoho zajímavých lidí motivovaných společně hledat cesty, jak zabezpečovat potřeby dětí kolem nás. Děkuji všem zainteresovaným za jejich práci na tom, aby síť, kterou tvoří, sloužila dětem a jejich rodinám. Velmi mne těšilo spolupracovat s Vámi. Děkuji za Váš čas, Vaši důvěru a Vaši otevřenost. Speciální poděkování patří také pracovnícím OSPOD paní Bc. Soně Koškové, Martině Koliášové, DiS., paní Lence Kočišové, DiS. a vedoucímu Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, panu Bc. Josefu Záhorovi. Spolupráce s Vámi mne velmi těšila a v mnohém inspirovala.

Použité zdroje

- *Vybrané geografické údaje správních obvodů ORP k 1. 1. 2016* [online]. MMR ČR: Regionální informační servis. [Cit. 17.7.2018]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/>
- *Komunitní plán sociálních a návazných služeb města Mnichovo Hradiště a spádových obcí 2013 – 2017* [online]. Město Mnichovo Hradiště. [Cit. 10. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.mnhradiste.cz/data/soubory/2017/kpss2013-2017.pdf>
- *Strategický plán rozvoje města Mnichovo Hradiště pro období 2016 – 2026* [online]. Město Mnichovo Hradiště. [Cit. 10. 9. 2018]. Dostupné z: http://www.mnhradiste.cz/data/stories/info/2017/Strategick_plan_hlavni_dokument.pdf

Potřebujete více informací?

K síťování ve vaší obci či kraji?

Obraťte se na lokální síťářku **Mgr. Michaelu Lajnerovou**, e-mail: michaela.lajnerova@mpsv.cz, tel.: 603 538 098 nebo krajskou odbornou pracovníci **Marcelu Nevšimalovou**, e-mail: marcela.nevsimalova@mpsv.cz, tel.: 773 744 695.

K aktivitě síťování?

Obraťte se na odborného garanta **Mgr. Štěpána Bolfa**, e-mail: stepan.bolf@mpsv.cz, tel.: 221 923 647, 775 853 476 nebo na vedoucí oddělení transformace služeb pro rodiny a děti, odbor ochrany práv dětí **Mgr. Kristýnu Jůzovou Kotalovou**, e-mail: kristyna.kotalova@mpsv.cz, tel.: 221 922 255, 724 178 744.

www.pravonadetstvi.cz

www.mpsv.cz

Příloha – popis rolí aktérů sítě

Popis rolí jednotlivých aktérů

Činnost všech aktérů je dána (rezortním) zákonným vymezením, které zpravidla určuje jejich roli v systému ochrany dětí a rodin. K tomu je obvykle dána i nějaká z forem vzájemné spolupráce aktérů (např. oznamovací povinnost, možnost zprostředkování odborných služeb, apod.). Pokud jde o přesah základních rolí jednotlivých aktérů, zejména směrem ke vzájemné spolupráci, existuje jen velmi málo objektivně daných překážek, které by takovým přesahům či mezioborové spolupráci bránily.

Při tvorbě a rozvoji sítě je tedy role jednotlivých aktérů vždy třeba posuzovat v nejširším možném náhledu, včetně toho, že jsou aktérům jejich role zvědomovány. Tím lze dosáhnout maximálního využití jejich kapacit.

Jak jsou vymezeny role aktérů

Níže uvedený popis rolí jednotlivých aktérů je odvozen **z potřeb dětí**. Relevance aktérů v rámci sítě služeb je podmíněna tím, že danou roli aktivně naplňují (tj. dva aktéři stejného typu, např. školy, mají svou základní činnost dánu a budou jistě označeni za aktéry v oblasti potřeb učení, ale je možné, že pouze jedna ze škol bude též relevantním aktérem i pro oblast tělesného a duševního zdraví např. proto, že je zapojena do preventivních programů, aktivně spolupracuje s lékaři apod.).

Jedná se o výčet příkladů, často se vyskytujících rolí jednotlivých aktérů, tedy o inspirativní, nikoliv úplný výčet rolí. Pro optimální podobu sítě služeb je nutné zvažovat všechny možné role aktérů v maximální možné šíři.

Vztahy

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- psycholog, psychiatr = dostupnost služby pro celou rodinu, vč. dostupnosti přímo pro samotné dítě, zaměření na vztahovou problematiku, rodičovské spory
- svépomocná skupina = skupiny pro děti (zajištění bezpečného prostředí, případně facilitace setkání), kde se mohou scházet děti ohrožené mimo jiné vztahy v rámci rodiny
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = významná je kapacita a přístupnost služby, zaměření služby na vztahovou problematiku (vztahy dětí s rodiči, s vrstevníky), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- metodik primární prevence, školní metodik prevence = kapacita, dostupnost, rozsah služeb, zaměření na vztahy, vnímání této role dětmi
- programy pro třídní kolektivy = realizace programů pro kolektivy, jejich využití v případě individuální potřeby dítěte
- inkluzivní programy = aktivní využívání podpůrných opáření, kapacita pedagoga reagovat na individuální potřeby dítěte
- školní psycholog = dostupnost (dostatečná kapacita), zaměření (mimo jiné) na problematiku vztahů, individuální konzultace, práce s kolektivy/skupinami
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- učitel, vychovatel = aktivní práce se vztahy v rámci třídy, kolektivu, individuální konzultace, aktivní spolupráce s OSPOD a službami, prevence
- služby náhradní rodinné péče (NRP) = doprovodné organizace, OSPOD, služby pro adoptivní rodiče, zaměření na vztahy a kontakty mezi dětmi a biologickými rodiči

- sociální pracovník pobytového zařízení = sociální pracovník školského, zdravotnického zařízení nebo pobytové sociální služby, zaměřeni na udržení a podporu kontaktu dítěte s rodiči, aktivní spolupráce s OSPOD
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifické zaměření na vztahovou problematiku, dostupnost služby též pro děti
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- rodinné centrum = relevantní role, pokud služby zahrnují specifický program na problematiku mezilidských vztahů, rodičovských sporů, vztahů rodičů k dětem, vztahů mezi dětmi
- rodinná poradna = specializace na téma mezilidských vztahů
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- mediace = dostupné, dostatečně kvalitní služby jako řešení vztahových sporů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = pokud zahrnuje specifické zaměření na vztahy v rámci rodiny, kombinace programů pro rodiče, děti, celou rodinu
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = specificky zaměřený program na problematiku vztahů, konzultace, přednášky, semináře, zapojení do případové práce
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky, apod.) = podpora rozvoje vztahů mezi dětmi, spolupráce, vzájemného respektu
- intervenční centrum (IC) = služba zahrnující podporu řešení problematiky domácího násilí, práce s oběťmi i pachateli domácího násilí
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění

4. Podpora v rámci komunity

- komunitní centrum = místo pro setkávání, organizovaná nebo neorganizovaná činnost, dostupná kontaktní osoba (poradenství, zprostředkování informací nebo služeb)
- komunitní akce = různé typy komunitních akcí zaměřených na vztahy, např. dny sousedství apod.
- zázemí pro setkávání = vytváření prostor pro neformální setkávání – obecní prostory, komunitní centra, využití prostor škol, knihoven apod.
- sousedské spolky = společné akce, setkávání, poskytování vzájemné podpory mezi sousedy
- svépomocné skupiny = skupiny zaměřené na vzájemnou podporu, mimo jiné v oblasti vztahů (např. rodiče procházející rozvodem nebo rozchodem apod.)

Bezpečí

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = bezpečné trávení volného času, přednášky o rizicích, prevenci, konzultace, hodnoty a normy, sebezpoznání dítěte, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = prevence a řešení závislosti, konzultace pro děti i rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas

- volnočasové aktivity = všeobecně různé více či méně organizované programy (sport, zájmové kroužky apod.), kde děti mohou trávit bezpečným způsobem volný čas, seznamují se s riziky, nalézají nebo překonávají své hranice, učí se odpovědnosti apod.), jde o dostupnost volnočasových aktivit a jejich prahovost (tj. nejen to, jestli tam aktivita je, ale také zda do ní chodí děti z cílové skupiny – tj. ohrožené)
- krizové centrum = zaměření na problematiku vztahů a bezpečí
- linka bezpečí = podmínkou efektivního využívání je povědomí dětí o existenci linky (osvěta)
- škola, školní poradenské pracoviště = programy prevence realizované ve škole, programy proti šikaně, vzdělávání o rizicích na internetu, mezi lidmi, v dopravě apod., přítomnost pracovníka, se kterým děti mohou řešit pocit ohrožení, CAN apod.
- peer program = existence a dostupnost programů, další programy doprovázení (patroni apod.)
- komunitní centrum = dostupný prostor, kam mohou děti samy přicházet, v případě potřeby je jim zajištěno poradenství nebo zprostředkována odborná pomoc, nebo se mohou zapojit do programu, hlavní podmínkou je prahovost/dostupnost centra
- středisko výchovné péče (SVP) = pokud je součástí ambulantní či velmi snadno dostupná forma péče, kam by dítě mohlo přijít i samo, kdyby se necítilo bezpečně z důvodu chování osob ve svém okolí nebo by si nevědělo rady se svým vlastním chováním
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = důležitá je dostupnost zařízení a dostupnost navazujících odborných služeb, včetně samotných dětí
- lékař = povědomí o ohlašovací povinnosti, rozpoznání ohrožení dítěte (sociální rozměr), ochota zapojit se do případové práce, účast v komisích, preventivních skupinách apod.
- učitel = povědomí o ohrožení dítěte, zkušenosti se zapojováním se do řešení situace dětí ohrožených v oblasti bezpečí, tj. kompetence rozpoznat a ohlásit takový případ, v případě zjištěného ohrožení dítěte se zapojit do případové práce apod.
- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality = pokud je dostupný specialista na problematiku dětí a mládeže nebo CAN, zda se policie nějak aktivně zapojuje do případové práce, spolupracuje s OSPOD, dělá preventivní programy apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = služba zahrnuje podporu rodičů, případně přímo dětí, specifické zaměření na oblast bezpečí
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = služba má programy zaměřené na rodiče a jejich kompetence v oblasti bezpečí dětí, nebo programy pro celou rodinu, terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- asistent prevence kriminality (APK) = dostupná pochůzková služba, když je zjištěno, přímo řeší děti v ohrožení, upozorní rodiče, nebo se na ně mohou rodiče obracet apod.
- krizová linka pro rodiče = existuje povědomí o lince pro rodiče, kteří se potýkají s problémy v oblasti bezpečí dětí – nedokážou děti hlídat, žijí v prostředí, které není bezpečné, mají podezření, že dítěti někdo ublížil nebo by mohl, či se sami obávají, že by mohli dítě ohrozit
- osvěta = dostupnost specifických osvětových a informačních programů organizovaných městem, policií, lékaři, poskytovateli služeb apod.
- programy primární prevence = programy určené také pro rodiče nebo celé rodiny
- rodinné centrum = mateřská nebo rodičovská centra, která mají v programu téma bezpečí – přednášky či poradenství, centra jsou dostupná, nízkoprahová
- rodinná poradna = zajištění konzultací z oblasti bezpečí dětí, týrané, zneužívané a zanedbávané děti (CAN)
- rodinné konference = koordinovaná setkání širší rodiny a blízkých osob k podpoře rodiny a hledání zdrojů opory
- intervenční centrum = programy pro rodiče ohrožené násilím, programy pro děti nebo rodiče s dětmi
- rodičovská skupina = svépomocné skupiny (např. v rámci rodinného či komunitního centra), pro rodiče, jejichž dítě bylo vystaveno nebezpečí, stalo se obětí, ohrožuje jiné děti, nebo jsou ohroženi sami a rodiče a má to vliv na děti, případně mají sami obavy, že by oni sami mohli dítě ohrozit

- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy pro rodiče, jejichž děti jsou ohroženy závislostí, programy pro závislé rodiče
- krizová respitní péče = zajištění krizové péče o dítě, které bylo ohroženo (např. v situaci domácího násilí, CAN)
- program podpory sousedství = sousedské nebo domovní iniciativy, např. na zajištění bezpečí v okolí domu, na ulici, vzájemný dohled nad dětmi apod.
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality (APK) = dostatečný počet policistů/asistentů k zajištění pochůzkové činnosti tam, kde může dojít k ohrožení dětí, kolem škol, na sídlištích, v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), povědomí policistů/asistentů o rizicích ohrožujících bezpečí dětí
- sociální pracovník na obci = terénní práce s rodinami, poradenství, prevence
- poradna pro oběti trestných činů = poradenství a právní pomoc, orientace v právech obětí, návrhy na jejich odškodnění
- starosta, samospráva = podpora programů pro posilování bezpečí, např. osvětové a informační akce, poradenství občanům, bezpečnostní komise a plán apod.
- soud = specializace na děti – oběti a pachatele, otevřenost, zohlednění specifických potřeb dětí, časová dostupnost (rychlost)
- specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje = vývoj, podpora a sledování efektivity místních programů prevence
- integrovaný záchranný systém = prevence a osvěta

4. Podpora v rámci komunity

- dny sousedství = akce ve společných prostorách, seznamování se navzájem, hledání řešení rizik v lokalitě apod.
- preventivní akce v obci = doprava, zdraví, kriminalita
- osvěta = přednášky, semináře pro rodiče nebo pracovníky s dětmi (putovní akce, celostátní akce)
- bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity = místa, kde mohou děti/rodiny trávit volný čas

Zdraví

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- pediatr, pediatriká sestra = ideálně zahrnuta práce s rodinou, plnění oznamovací povinnosti, účast na případových konferencích nebo v jiných týmech, operativní spolupráce s OSPOD, návštěvy u dětí doma (domácí sestry)
- pečovatelská služba = pokud jsou cílovou skupinou i rodiny s dětmi
- raná péče = zapojení do případové práce, individuální plán ochrany dítěte (IPOD), sociální rozměr práce
- školní programy podpory zdraví = obědy do škol, ovoce, mléko, preventivní prohlídky
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = konzultace či přednášky v oblasti zdraví (hygiena, prevence, závislosti, sexuální zdraví, výživa apod.), terénní pracovník NZDM působící přímo v místech, kde se schází dětské skupiny/skupiny
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = programy zaměřené na děti anebo rodiče, preventivní programy na školách a v místech, kde tráví děti a mladí lidé volný čas
- dětský psychiatr, psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, zapojení do případové práce
- školní psycholog = podmínkou je dostatečná kapacita, přesah do práce s rodinou
- dětský terapeut = kapacita odpovídající potřebám dětí/rodin v lokalitě
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = zahrnutí tématu zdraví do služby, přednášky, konzultace, osvěta
- raná péče = zaměření služby na práci s celou rodinou a na případovou práci
- kontaktní centrum (K-centrum), terénní program pro uživatele návykových látek = program zaměřený na práci s celou rodinou, zapojení do případové práce
- domácí sestra = návštěvy rodin preventivně a v případě potřeby, u rizikových rodin – vzhledem k tomu, že aktuálně není ukotveno, tak je relevantní jakákoliv forma návštěv
- psychiatr, psycholog = podpora rodičů z hlediska toho, aby dobře zvládali péči o děti
- respitní služba = služby zaměřené na rodiny se zátěží, ideálně širší cílová skupina (nejen děti s postižením)
- rodinná terapie = terapeutické služby zaměřené na práci s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- nemocnice – dětské oddělení = dostatečná kapacita, možnost přítomnosti rodičů, sociální pracovník, přesah do případové práce a prevence
- pohotovost = dostupnost, plnění oznamovací povinnosti, případně zapojení do prevence
- specialisté = dostupnost, případně zahrnutí rodiny do péče, spolupráce
- poradna pro závislosti (AT poradna) = léčba závislostí rodičů
- ozdravná léčebna = ozdravné pobyty pro děti nebo děti a rodiče

4. Podpora v rámci komunity

- preventivní akce na podporu zdraví = sportovní nebo zdravotně preventivní akce, Zdravé město apod.
- osvěta = přednášky, letáky na téma zdraví, péče o zdraví
- dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví nebo zlepšování životního prostředí = distribuce vitamínů, pomůcek, zdravotní péče apod.
- podpora sportu = zázemí, dostupné kroužky, kluby

Učení se

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- škola = vzdělávání s ohledem na individuální potřeby dítěte, využívání podpůrných opatření, spolupráce s rodinou, zprostředkování navazujících služeb pro rodiny s dětmi
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = spolupráce s dítětem a rodinou, zprostředkování služeb dítěti/rodině, spolupráce s navazujícími službami
- výchovný poradce = zaměření práce s dítětem v kontextu jeho rodiny, propojení na externí služby
- pracovník primární prevence = prvotní identifikace potřeby podpory nebo ohrožení dítěte, návaznost na podpůrné služby, přímá podpora dítěte
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník = edukační programy pro děti (programy, přednášky), zprostředkování podpory školní přípravy, motivační programy, konzultace, včetně působení mimo školu (v terénu)
- volnočasové aktivity = kroužky zaměřené na rozvoj znalostí a dovedností, motivaci dětí, sebepoznání
- pedagogicko-psychologická poradna (PPP) = přímá podpora dětí v kontextu podpory rodiny
- střediska výchovné péče (SVP) = programy zaměřené na prevenci, podporu dítěte v kontextu jeho rodiny
- lékař = sledování povědomí dítěte o vlastním zdraví, edukace dětí, identifikace rizik
- podpora školní přípravy (doučování) = podpora dítěte v rozvoji školních dovedností, posilování kompetencí a motivace ke vzdělávání, optimálně ve spolupráci s rodinou
- asistent pedagoga = zohlednění specifických potřeb dítěte, zapojení rodiny

- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče (PPP, SVP) = poskytované služby zahrnují rodinu dítěte, jsou provázány na další podpůrné služby
- sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS) = včetně zprostředkování služby rozvoje školských dovedností, podpora a motivace celé rodiny ke vzdělávání
- rodinné centrum (výchova, učení) = programy zaměřené na podporu a rozvoj vzdělávání
- sociální pedagog, školský sociální pracovník = role prostředníka mezi školou a rodinou, práce s celou rodinou, zprostředkování navazujících služeb
- školní psycholog = podpora dítěte v rámci podpory jeho rodiny, zprostředkování navazujících služeb
- výchovný poradce = viz školní psycholog
- etoped, psycholog = dostupnost služeb, ambulantní služby, práce s celou rodinou
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- školské poradenské pracoviště (ŠPP) = služby zaměřené na práci s celou rodinou (poradenství, konzultace, motivační programy, podpůrná opatření, navazující služby)
- dům dětí a mládeže (DDM) = volnočasové aktivity, zaměření na rozvoj vzdělávacích kompetencí dítěte, motivaci
- škola = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platforem
- středisko výchovné péče (SVP) = aktér místní sítě služeb, zapojení do mezioborových platforem

4. Podpora v rámci komunity

- zázemí pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) = prostory volně dostupné pro vzdělávání dětí, zájmovou činnost
- ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) = motivační programy
- kulturní akce = akce na podporu vzdělávání, vědomostní akce
- zahraniční spolupráce = partnerství měst, studijní pobyty, výměny
- dotace obce na pomůcky, dojíždění do školy

Chování

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- peer program = kapacita programů, jejich zaměření na poskytování pozitivních vzorů chování
- škola = ve vztahu k jednotlivci, vypracovaný systém podpory jednotlivce, návaznost na další podpůrné služby, možnost dítěte se obrátit na školu s žádostí o pomoc
- asistent pedagoga = přímá podpora dítěte nad rámec vzdělávání, tj. výchova, normy apod.
- odborná poradenská pomoc = kapacita a dostupnost služeb psychologa, etopeda, psychiatra, provázanost se školou a s rodinou
- resocializační program = kapacita, dostupnost, kvalita
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní a terénní služba, přímá dostupnost pro děti
- pobytová služba = řešení akutních problémů s chováním, možnost krátkodobých krizových pobytů
- probační a mediační služba (PMS) = programy pro děti, dostupnost, kvalita, možnost vstupu na žádost dítěte
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- škola = specifické programy zaměřené na chování dětí, podpůrné programy, nácvik dovedností v oblasti chování se zapojením rodičů
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) = specifický program zaměřený na posilování rodičovských dovedností v oblasti výchovy a stanovování hranic
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) = zprostředkování podpůrných skupin pro rodiče k posílení výchovných kompetencí
- středisko výchovné péče (SVP) = ambulantní nebo terénní forma, práce s celou rodinou
- asistované kontakty a předávání = služby podpory dítěte v náročných situacích, podpora zvládání emocí a chování dítěte i rodičů
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- škola = role učitele, výchovný poradce, dalších členů sboru mimo rámec vzdělávací složky, tj. výchova a socializace, normy, vytváření pozitivních vztahů + zařazení tématu etiky a morálky do výuky, praktický nácvik
- volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) = dostupnost, zejm. pro děti z ohrožených rodin (např. sociálně vyloučené lokality)
- církve = programy pro rodiny a děti – volnočasové aktivity, konzultace k otázkám výchovy a chování
- probační a mediační služba (PMS), resocializační program = programy zaměřené na posílení pozitivních forem chování
- krizový pobyt = krátkodobé umístění dítěte v pobytové službě v situaci závažných obtíží v oblasti chování, podmínkou je minimální délka pobytu a bezprostřední zajištění odborné podpory

4. Podpora v rámci komunity

- sousedské a komunitní akce = akce ke vzájemnému poznávání, navazování vztahu důvěry, interkulturní akce apod.
- BESIP = preventivní akce, nácvik pravidel, ohleduplnosti

Materiální zajištění

1. Aktéři přímé podpory dítěte

- rodinné centrum = programy pro děti, které jsou vystaveny riziku nedostatečné péče
- krizové centrum = řešení akutního ohrožení dítěte, včetně zanedbání péče, přístupné i pro samotné děti
- materiální a potravinová pomoc = cílená a koordinovaná distribuce, spolupráce s OSPOD
- dům na půl cesty = zajištění základní péče mladistvým, dostatečnost kapacity, včetně otázky věkové hranice
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) = relevantní kapacita, přístupnost přímo pro děti, podstatné je zapojení do případové práce
- pobytová služba = dětský domov, kojenecký ústav apod., kde je možné zajistit krizový pobyt na žádost dítěte, resp. na bázi dobrovolnosti
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

2. Aktéři přímé podpory rodiny

- občanská poradna = poradenství rodičům zaměřené na práci, příjmy, dávky, sousedské vztahy, spolupráci se školou apod.
- dluhová poradna = komplexní řešení finanční situace rodiny
- sociální pracovník obce = terénní práce v rodinách, poradenství zaměřené na základní péči, doprovázení
- sociálně-aktivizační služba pro rodiny (SAS) = specializace služby na podporu rodičů v zajištění základní péče o děti
- sociální rehabilitace = relevance služby, pokud je zaměřena na posílení základních rodičovských dovedností, práce s rodiči a dětmi v přirozeném prostředí
- materiální a potravinová pomoc = koordinovaná pomoc rodinám, spolupráce s OSPOD a soc. službami (zacílení pomoci)
- právní pomoc = dostupná právní pomoc rodinám
- azylové bydlení = azylové bydlení, ideálně pro celé rodiny s dětmi
- sociální bydlení = jakákoliv forma bydlení dostupného pro ohrožené rodiny s dětmi (nemusí jít jen o oficiální sociální byty)
- nadace a nadační fondy = podpora rodin v nouzi (nájemné, školní pomůcky, bezúročné půjčky apod.)
- orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) = relevantní role v případě, že se jedná o dítě ohrožené dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD

3. Aktéři širší podpory

- úřad práce = programy podpory pro rodiče, aktivní podpora zaměstnávání, rekvalifikace, kariérové poradenství
- bytová koncepce města = zohlednění potřeb ohrožených rodin s dětmi v bytové politice města
- komunitní akce = sbírky, dobročinné trhy apod.
- zázemí pro setkávání = místa, kde se mohou rodiny s dětmi scházet, je dostupné základní vybavení, případně občerstvení, knihy, hračky apod.

4. Podpora v rámci komunity

- program obědy do škol = podpora škol z úrovně kraje nebo obce k zapojení do programů, případně realizace lokálních specifických programů
- pracovní příležitosti obce = veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, dotovaná místa, obecní místa, podporované zaměstnávání apod.